

TURAI HÍRLAP

KULTURÁLIS-KÖZÉLETI HAVILAP

1998. MÁRCIUS

TARI Márta: Mézes huszár

MÁRCIUS

15.

Magyarország az én hazám,
Itt nevelt fel apám, anyám.
Itt ringattak a bölcsőbe,
E szép honnak szent ölébe.

Azér' oly szép ez a világ,
Mer' a szíve Magyarország.
Nincs is több ily áldott hona,
Ez a földnek minden java.

Ha ellenség lép a földre,
Bátran nézünk szembe vele.
Villám a huszár vágása,
Hiszen Kossuth katonája.

Hányszor voltunk megtámadva,
Hányszor voltunk leigázva!
Most is borús a hon ege,
Vagy negyedik esztendeje.

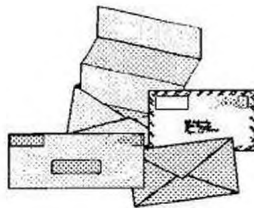
(Domokos Pál Péter 1937.
Lövéte - Udvarhely vármegye)

☞ Ünnepet köszönt ezen a napon az Ország. 150 év távlatából értékeli azokat a pillanatokat, amelyek az újkori Magyarország létrehozását szolgálták. ☞ Nem elég egy ünnepet köszönteni és jelentőségét hangsúlyozni, hanem el kell gondolkodni azon is, hogy ez a forradalom és szabadságharc ezrek és ezrek önkéntes vértanúságával mutatott irányt a világnak. Példája elősegítette a népek valódi nemzetté fejlődését, és megmutatta mi az ára a szabadságnak. ☞ A ma embere a megvalósult álomban él, tehát szabad. Emlékezzünk csak vissza az elmúlt néhány évtizedre! Amikor értettük és átértettük ezen ünnep valódi mondanivalóját. ☞ Ki az, akinek keblében nem rezdült meg a lélek? ☞ Ma másként látjuk ezt a napot is. Ma, csak szelíd nosztalgia, egyfajta jó érzés. De fontos, hogy soha ne felejtsünk! Akár forradalmi eszme, akár egy kép a falon, mind-mind emlékeztessen 1848. március 15-re. ☞

/Válóczy Ákos/

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Közelgő országgyűlési választások ☞ Magyar Polgármesterek II. Világtalálkozója Turán
Képviselő-testületi ülések ☞ Dr. Kovács Gábor - egykori turai plébánosra - emlékezzünk
Turai harangok története Lukács Andrásról ☞ A Vigyázó Kör egyesületi hírei
Dolányi Anna: Gyermekjátékok Turán c. könyvéről ☞ Hasznos gazdaoldalak
Turai foci helyzetkép ☞ "Testszobrászat"

Tisztelt Olvasó!

Fél év telt el a Turai Hírlap utolsó kiadása óta. Már-már úgy tűnt, hogy nem kelthető életre. Ekkor kopogtattunk a polgármester úr ajtaján és felajánlottuk, hogy segítő kez

nyújtunk ennek a nagy múltú újságnak. Nemcsak újraindítani szeretnénk a lapot, hanem komoly tényezővé tenni a községben. Mondanivalójában, eszmeiségében a meglévő hagyományokhoz kívánunk ragaszkodni. Az egyre inkább elsekélyesedő világban értéket szeretnénk közvetíteni az olvasóknak. A világra való rálátásunk nőtt, de az ismeretségi körökben a bezárkózás kezd uralkodóvá válni. A rohanás, az anyagi javak halmozása kiüresíti az emberek lelkét és a jóra, értékesre való igényünk is veszendőben van. Szükségét érezzük, hogy az embereket újra leültessük foteljaikba és írásainkon át elgondolkodtassuk őket. Elgondolkodtassuk olvasóinkat arról, hogy ez a lap fóruma és eszköze lehet a demokráciának.

Célunk: a lap kommunikációs csatorna legyen. Ez részünkről minél szélesebb körű közéleti tájékoztatást jelent - ennek a törekvésnek megvalósítása számunkra is nagy kihívás -, s remélhetőleg az olvasók rendszeresen megírják véleményüket. Így, együtt tegyük élővé ezt az újságot. Felvetünk majd kérdéseket, amelyekre megtisztelő válaszokat várjuk. (Csak teljes névvel és pontos címmel ellátott írások megjelentetését vállaljuk.) Ismételten kérjük, hogy olvassanak minket, ezzel is erősítsék településünkhöz való kötődésüket. A TURAI HÍRLAP újra havilap lesz, ezért keressék a megszokott helyeken.

A Polgármesteri Hivatal idén is elkülönített egy összeget az újság támogatására. Köszönet érte, ugyanakkor szükséges a lap fennmaradásához a helyi vállalkozók összefogása is. Számukra hirdetési felületet biztosítunk. A lap ára továbbra is 25 Ft marad. Ez a jelképes összeg tisztelet az olvasók számára.

A Szerkesztőbizottság

**ORSZÁGGYÜLÉSI
VÁLASZTÁS 1998**

Közismert, hogy Göncz Árpád köztársasági elnök 1998. MÁJUS 10-re tűzte ki az országgyűlési választások első fordulóját. A választás minden alkalommal fejtörést okoz a polgárok számára, hiszen a sok ígért között nem könnyű az igazságra találni. Lapunk ezért megpróbál segítséget nyújtani a választópolgárok számára. A Pest megyei 5. sz. választókerületben induló képviselőjelöltek lehetőségeink szerint szeretnénk bemutatni. Ezzel községünkben talán megelőzhető az ilyenkor szokásos plakátháború.

Minden jelölt - legyen az párt által támogatott vagy független - egyenlő mértékű bemutatkozási lehetőséget kap. Az írásos anyag 1500 karakter terjedelmű lehet, amelyet kiegészít egy 5x5 cm-es fénykép. A képviselőjelöltek beszámolhatnak korábbi közéleti tevékenységükről, világnézetükről, a választókerülethez való kötődésükről, valamint kifejtetik programjaikat. Ugyanakkor olvasóink számára is lehetőséget adunk a komoly, megfontolt döntésre, hogy kellőképpen felkészült, településeinkért tenni akaró képviselőt küldhessünk az "Ország Házába". (Nemcsak a Turai Hírlap, hanem a turai műv. ház is lehetőséget ad a jelölteknek a nyilvános bemutatkozásra, amelynek feltételeiről a február 3-i képviselő-testületi beszámolóban olvashatnak.)

A jelöltek 1998. március 25-ig adhatják le fényképes anyagaikat a Turai Hírlap szerkesztőségében. (Polgármesteri Hivatal 2194. Tura, Petőfi tér 1. vagy Bartók Béla Művelődési Ház 2194. Tura, Bartók tér 3.)

További fizetett választási hirdetéseket nem közlünk!

MAGYAR POLGÁRMESTEREK II. VILÁGTALÁLKOZÓJA

Immár hagyománnyá vált a Magyar Polgármesterek Világtalálkozójának megrendezése. 1996. júniusában került sor az I. világtalálkozóra 1000 polgármester részvételével öt napos rendezvénysorozat megtartásával. Ebben az évben megalakult a Magyar Polgármesterek Egyesülete, melynek jelenleg közel 200 tagja van. A II. világtalálkozót a Magyar Polgármesterek Egyesülete, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége és a Magyarok Világszövetsége együttesen rendezi. Megtartására **1998. MÁRCIUS 11-12-13-án** kerül sor. A nagyszabású rendezvényre érkeznek magyar polgármesterek Erdélyből, Szlovákiából, Szlovéniából, Horvátországból, Szerbiából, Kárpátaljáról, Ausztriából és a tengeren túlról is. A rendezvény fővédnökei: *Csoóri Sándor* (a Magyarok Világszövetségének elnöke), *Kuncze Gábor* (belügyminiszter), *George Pataki* (New York állam kormányzója), *Dr. Gémesi György* (Gödöllő Város polgármestere), aki egyben a találkozó házigazdája is. A rendezvény célja: a magyarság együvé tatozásának erősítése, szakmai konzultációs lehetőség biztosítása, a magyar települések testvérvárosi kapcsolatainak szélesítése, az autonómia, mint az önkormányzatiság egyik alapértékének hangsúlyozása.

Ezen a találkozón Tura nagyközsége is képviselteti magát. A nagyrendezvények helyszíne Gödöllő lesz. Fontosabb témák: az oktatás, a kultúra, a nyelvhasználat, a gazdaság, az EU csatlakozás önkormányzati vonatkozásai, idegfenforgalom és turisztika, a kistelepülések és a magyar falu megmaradásának lehetőségei. A **kihelyezett szekcióülések egyikének Tura ad otthont március 12-én**, amelyen a kistelepülésekről tart előadásokat: *Dr. Kara Pál* (a Belügyminisztérium helyettes államtitkára), *Dr. Kopátsy Sándor* (közgazdász), *Dr. Papócsi László* (a Magyar Falu Alapítvány elnöke) valamint *Tóth István* Tura polgármestere.

Tájékoztató a képviselő-testület 1997. év őszén alkotott fontosabb határozatairól

100/1997. sz. határozat:

Tura Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete az "Idősekért Turán" közalapítvány kuratórium elnökének: Erdélyi Ágnes pedagógust, a kuratórium tagjainak: Lukács András plébánost, Meleg András önkormányzati képviselőt, Kardoss Imre önkormányzati képviselőt, Csátóné Kerek Erzsébet Idősek Otthona vezetőjét bizza meg. Az Ellenőrző Bizottság elnökének: Sára Mihály önkormányzati képviselőt, Homolyáné Kiss Margit igazgatási csoportvezetőt, Matos Károlyné pénzügyi előadót bizza meg. A megbízások két évre: 1999. szeptember 1-ig szólnak.

105/1997. sz. határozat:

A Képviselő-testület a Kenderföldön értékesített telkek elidegenítési tilalmával kapcsolatosan az alábbi

határozatot hozta: Hozzájárul az elidegenítési tilalom megszűnéséhez mindazon ingatlanoknál, ahol a tulajdonos az eredeti vételár 40%-át befizeti az önkormányzat felé. Felhatalmazza a polgármestert a szerződések módosítására.

A községben a polgárőrség újrászervezésére szükség van, ugyanis nagyon elszaporodtak a rendzavarások, betörések, lopások. A polgárőrség a rendőrséggel, vagy önkéntesekkel karöltve elősegíti a rend fenntartását.

107/1997. sz. határozat:

Az Önkormányzati Képviselő-testület a polgárőrség újraindításával egyetért. Részükre a saját gépkocsi-használatot engedélyezi, költségvetéséből a járőrözéshez az üzemanyag költséget téríti.

Tájékoztató az 1998. január 1-től hatályos önkormányzati rendeletekről

17/1997. sz. rendelet a gépjárműadó mértékének megállapításáról

a/ A gépjárműadó személygépkocsi esetében: minden megkezdett 100 kg után 600,- Ft.
b/ Motorkerékpár, lakókocsi, lakóautó és a sátras utánfutó adója: 3.000,- Ft/év.

18/1997. sz. rendelet a helyi iparüzési adóról szóló 15/1995. sz. rendelet módosításáról

1.§. A 15/1995. sz. rendelet 1.§. (1) bekezdése az alábbiakkal egészül ki:

1.§. (1) Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenység (a továbbiakban : iparüzési tevékenység.)

2.§. A rendelet 1.§-a az alábbi 4. és 5. ponttal egészül ki:

1.§. (4) A vállalkozó állandó jellegű iparüzési tevékenységet végez az önkormányzat illetékességi területén, ha ott székhellyel, telephellyel rendelkezik, függetlenül attól, hogy tevékenységét részben vagy egészben székhelyén (telephelyén) kívül folytatja.

(5) Ideiglenes az iparüzési tevékenység, ha az önkormányzat illetékességi területén, az ott székhellyel, telephellyel nem rendelkező vállalkozó

a/ piaci és vásároszó kiskereskedelmet folytat,
b/ építőipari, valamint a nyomvonalas létesítményen végzett kivitelezési és fenntartási munkát, továbbá ezekkel kapcsolatban szerelési, szervezési, lebonyolító, szaktanácsadó, felügyeleti tevékenységet végez, ill. természeti erőforrást tár fel vagy kutat, feltéve, hogy a folyamatosan vagy megszakításokkal végzett tevékenység időtartama adóéven belül legalább 1 hónap, de 3 hónapot nem halad meg. Ha a tevékenység időtartama a 3 hónapot

meghaladja, akkor a tevékenység végzésének helye telephelynek minősül.

3.§. A rendelet 3.§. (5) bekezdése (az adómentességben részesülők köre) az alábbival egészül ki:

3.§. (5) A magánnyugdíjpénztár.

4.§. A rendelet 5.§. (1), (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

5.§. (1) Állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó alapja az értékesített termék, illetőleg végzett szolgáltatás nettó árbevétele, csökkentve az eladott áruk beszerzési értékével és az alvállalkozói teljesítések értékével, valamint

a/ 1998. évben az anyagköltség 33 %-ával,

b/ 1999. évben az anyagköltség 66 %-ával,

c/ 2000. évtől az anyagköltséggel.

Fentiek hatálya kiterjed a helyi Galgamenti Szövetkezet tevékenységére.

(2) Ha a vállalkozó több önkormányzat illetékességi területén végez állandó jellegű iparüzési tevékenységet, akkor az adó alapját - a tevékenység sajátosságaira leginkább jellemzően - a vállalkozónak a mellékletben meghatározottak szerint kell megosztania.

(3) Ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetében az adót a tevékenység végzésének naptári napjai alapján kell megállapítani.

Minden megkezdett nap egy napnak számít.

5.§. A rendelet 6.§. (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

6.§. (1) Állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó évi mértéke 1998. évben az adóalap max.: 1,2%.

(2) Ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adóátalány naptári naponként max.: 300 Ft.

7.§. A 11.§. 4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép: Nettó árbevétel: a Számviteli Törvényben meghatározottak szerinti árbevétel.

**19/1997. sz. rendelet a köztisztasági
tevékenységről**

A lakossági kommunális hulladék elhelyezési díj 1998. évre tárolóedényenként (kukánként) 1.500,- Ft.

**21/1997. sz. rendelet a szennyvízdíj
hatósági árának megállapításáról**

1.§. 1998. január 1-től a hálózati, csatornán szállított szennyvíz díja ÁFA- val 80.-Ft/m³.

2.§. A rendelet 1998. január 1-én lép hatályba, ezzel egyidejűleg az 5/1997. sz. önkormányzati rendelet 1-2.§-ai hatályukat veszti.

22/1997. sz. rendelet

Szennyvízcsatorna beruházás lakossági hozzájárulásának

díja 1998. január 1-től: 90.000,- Ft/ igénylő. Közületek részére: 120.000,- Ft/ igénylő.

**23/1997. sz. rendelet az ivóvízdíj
hatósági árának megállapításáról**

1.§. (1) 1998. január 1-től; fogyasztóhelyenként - kéthavonta - az ivó- és szociális vizigények kielégítését szolgáló 6 m³ vízmennyiség díja: 73.-Ft/m³ + ÁFA.

(2) A lakossági vízfogyasztók által fizetendő vízdíj - a 6 m³/ 2 hó vízmennyiségen felül: 140.-Ft/m³ + ÁFA.

(3) Közületi vízdíj: 150.-Ft/m³ + ÁFA.

2. §. (4) A rendelet 1998. január 1-én lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 6/1997. sz. önkormányzati rendelet hatályát veszti.

**Tájékoztató a képviselő-testület
1998. február 3-i üléséről**

A Képviselő-testület 4/1998. sz. határozatával megerősítette az elmúlt ülésén hozott döntését, azaz a Táncsics M. úti ingatlan értékesítésénél ragaszkodik az árverési felhívásban rögzítettekhez. Így a 40 fős melegkonyhás vendéglátó egység létesítését csak a Táncsics M. úti ingatlanon fogadja el.

5/1998. sz. határozat szerint elfogadta a Műszaki Ellátó Szervezet 1998. évi tevékenységi tervét.

1998. évi költségvetés előzetes tárgyalására is sor került ezen az ülésen. Tóth István polgármester tájékoztatta a Képviselő-testületet, hogy elfogadása előtt szükséges a könyvvizsgáló véleményezése a költségvetésről. Az energia költségekre 10 %-os emeléssel számoltak. Ebben az évben is nehéz, takarékos gazdálkodást kell folytatni, úgy az intézményeknek, mint a polgármesteri hivatalnak.

1/1998. számú rendeletével a köztisztviselői illetményalapot emelte meg a Képviselő-testület az Országgyűlés által az 1998. évi költségvetési törvényben meghatározottak alapján.

A polgármester elmondta egy másik napirend keretében, hogy a regionális hulladéklerakó munkálatai folynak. A kitermelt humuszréteg nagy része felkupa-colásra kerül, mert később takarásra lesz szükség. A gyűjtőtér munkálatait elkezdtek, április végére, május közepére fejezik be a földmunkákat. A 6. napirendi pont tárgyalása kapcsán a telekalakításokról esett szó. A Szent János soron 10 építési telek várna még gazdára, de sajnos a közművesítés hiánya még gátként jelentkezik. A Kenderföld út folytatásában lévő területet, amely 6,5 ha, korábban megvásárolta az önkormányzat a helyi termelőszövetkezettől. Az esetlegesen itt kialakítandó telek költségvonzata (közművesítés) 10 mFt. A Képviselő-testület költségvetéséből intézményei működtetését, a megkezdett beruházás bonyolítását tudja fedezni. Újabb telek kialakítását nem kezdi meg, sok üres telek van a faluban, azok eladását kell szorgalmazni.

Pályázati lehetőségekről tájékoztatta a polgármester a Képviselő-testület tagjait. Elmondta, hogy február végén lehet benyújtani pályázatot a felszíni vízrendezéshez.

6/1998. sz. határozata értelmében az országgyűlési választások előtti naggyűlések (kampányok) megtartására 15 eFt/ alkalom díjért biztosítja a Bartók

Béla Művelődési Háznál a termet. Ugyanezen téma tárgyalásánál elfogadta a Művelődési Ház vezetőjének 1998. évi ünnepek rendezése tárgyában előadott tájékoztatóját.

Elfogadta a polgármesteri hivatal köztisztviselői, közszolgálati jogviszonyának egyes kérdéseiről szóló 2/1998. sz. rendelet-tervezetét.

Elfogadta továbbá az Időskorúak Szociális Otthona Alapító Okiratát.

Döntött a Képviselő-testület telkek vevőkijelöléséről, illetve visszavonásáról, valamint szemétszállítási díj hátralékok méltányosságból történő elengedéséről. A testületi ülés utolsó napirendjeként a Hőforrás kút helyreállítására döntött a Környezetvédelmi Alap pályázat benyújtásáról döntött, a meglévő termálfvízkincs megóvása, hasznosítása érdekében.

**3/1998. sz. rendelet a a gyermek védelméről
és a gyámügyi igazgatásról**

A rendelet célja:

1.§. E rendelet célja, hogy az önkormányzat közigazgatási határain belül, - a helyi sajátosságokat figyelembe véve - megállapítsa az önkormányzat által a gyermekek részére pénzben - természetben nyújtott, személyes gondoskodás terén biztosított ellátások formáit, a jogosultsági szabályokat, illetve azok igénybevételenek módját, feltételeit és garanciáit.

2.§. Tura Nagyközség Önkormányzata e rendeletben foglaltak szerint biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi támogatást, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokat.

A rendelet hatálya:

3.§. (1) E rendelet hatálya kiterjed Tura Nagyközség közigazgatási területén tartózkodó

- magyar állampolgárságú,

- állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező bevándorolt,

- a magyar hatóságok által menekültként elismert gyermekekre és fiatal felnőttre, valamint szüleire.

(2) E rendelet szerint kell eljárni a község területén tartózkodó nem magyar állampolgárságú gyermek védelme érdekében akkor, ha az intézkedés elmulasztása a

gyermek veszélyeztetésével vagy elháríthatatlan kárral járna.

4.§. A rendeletben meghatározott feladat- és hatásköröket átruházott jogkörben a polgármester gyakorolja. Döntés-előkészítésben az Egészségügyi és Szociális Bizottság vesz részt.

Általános rendelkezések:

5.§. A rendeletben meghatározott ellátások igénybevétele, általában önkéntes. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője csak az 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban Gyvt.) meghatározott esetekben kötelezhető valamely ellátás igénybevételére.

6.§. (1) Az önkormányzat által szociális rászorultság alapján nyújtott ellátások iránti kérelmeket a Polgármesteri Hivatalban kell előterjeszteni. A kérelemhez mellékelni kell a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 65.§-ban foglalt nyilatkozatot és igazolásokat.

(2) Az igénylő köteles anyagi-, jövedelmi, szociális helyzetének feltárásában együttműködni.

(3) Ha a pénzbeli- és a természetben nyújtott ellátásra vonatkozó igény jogerősen megállapításra került az ellátás a kérelem benyújtásának napjától esedékes.

(4) A rendszeres gyermekvédelmi-, és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kifizetése a Polgármesteri Hivatal pénztárában történik.

(5) Az ellátást jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybevevő köteles a támogatás visszafizetésére, természetbeni ellátás esetén pedig a pénzgyenérték megfizetésére a Gyvt.-ben foglaltak értelmében.

(6) a/ Nem nyújtható szociális rászorultság alapján pénzbeli, illetőleg természetbeni juttatás annak a kérelmezőnek (illetőleg családjának) aki az eljárás során úgy nyilatkozik, hogy rendszeres jövedelme nincs, mégis köztudomásúan költséges életmódot folytat, nagy értékű ingó- és ingatlan vagyontárggyal rendelkezik, birtokol vagy használ, vagy van ugyan rendszeres jövedelme, de életvitelét jövedelem igazolása és nyilatkozata nem támasztja alá.

b/ Nem részesülhet juttatásban továbbá az sem (illetőleg annak a gyermeke sem), akiről köztudott, hogy a biztosított rendszeres havi jövedelme mellett jelentős más forrásból (ipari, kereskedelem, mezőgazdaságból) származó jövedelme is van és erről az eljárás során nem nyilatkozott, vagy azt letagadta.

c/ A vagyon fogalmára az 1993. évi III. tv. 4.§. (1) bekezdés b/ pontjában foglaltak az irányadók.

(7) Az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról, évente átfogó értékelést készít, amelyet a Képviselő-testület megtárgyal. Az értékelésről tájékoztatja a Gyámhivatalt és az Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézetet.

Rendszeres gyermekvédelmi támogatás:

7.§. (1) Az önkormányzat rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesíti azt a gyermeket, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, és a családban történő nevelkedés nem áll a gyermek érdekével ellentétben.

(2) A támogatás havi összege - gyermekekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 20 %-a. Az ellátás természetben is nyújtható.

(3) A jogosultság megállapítására az ellátás folyósítására egyéb kérdésekben, a Gyvt. 19., 20., §-át és a Gyer. 67. §.

(1), (2) bekezdésekben foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) A rendszeres támogatásra való jogosultság feltételeit évente egy alkalommal, minden év március 31-ig felül kell vizsgálni.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

8.§. (1) Az önkormányzat rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti azt a gyermeket, akinek családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartását veszélyeztető élethelyzetbe került.

(2) Azokat a gyermekeket kell elsősorban alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, - akik rendszeres gyermekvédelmi támogatásban nem részesülnek - akiknek eltartásáról családja más módon gondoskodni nem tud; és alkalmanként jelentkező többlet kiadások merülnek fel, különösen:

- átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése,

- a gyermek nevelésbe vételének megszüntetését követő gyámhivatali visszahelyezés,

- betegség vagy iskoláztatás miatt anyagi segítségre szorulnak.

(3) a/ Esetenként nyújtható rendkívüli támogatás összege gyermekekenként: 1.000 - 6.000.-Ft-ig terjedhet.

b/ Kivételes méltánylást érdemlő esetben, a hatáskör gyakorlója ennél magasabb összegű támogatást is megállapíthat, ez azonban nem haladhatja meg gyermekekenként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét.

(4) a/ Egy gyermek egy éven belül legfeljebb három esetben részesülhet rendkívüli támogatásban.

b/ Kivételes méltánylást érdemlő esetben a hatáskör gyakorlója méltányossági jogkörében eljárva ettől eltekinthet.

(5) Az ellátás pénzben és természetben is folyósítható.

9.§. (1) Az eljárás kérelemre vagy hivatalból indul.

(2) Az ügyintéző a gyermek szociális helyzetéről tájékozódik, megállapításait környezettanulmányba rögzíti.

(3) Nem kell környezettanulmányt készíteni, ha a gyermek vagy családja valamely rendszeres ellátásban részesül az önkormányzattól, vagy a család szociális helyzete az önkormányzat előtt hivatalból ismert.

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások:

10.§. (1) Tura Nagyközség Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodás formái:

- gyermekek napközbeni ellátása.

(2) Az igénybevételére irányuló kérelmet

- az óvoda vezetőjénél,

- az iskola igazgatójánál kell benyújtani.

(3) Az intézményvezetők külön eljárás nélkül kötelesek ellátást biztosítani abban az esetben, ha a gondviselő, szülő krízishelyzete miatt átmenetileg nem tud gyermekéről gondoskodni.

(4) Az ellátás megszűnésének esetei:

- szülő, gondviselő kérelmére,

- krízis helyzet megszűnése esetén,

- amennyiben az ellátás gyámhatóság jogerős határozatán alapul, a gyámhatóság hozzájárulásával.

11.§. (1) A személyes gondoskodásért térítési díjat kell fizetni.

(2) A testület az intézményi térítési díj alapját képező nyersanyagnormát, külön rendeletben állapítja meg.

(3) A gyermekek napközbeni ellátása személyi térítési díjának megfizetése a szülői felügyeleti joggal rendelkező, vagy más törvényes képviselő kötelessége.

(4) A személyi térítési díjat az intézmény vezetője állapítja meg a Gyvt. 148. §. (4) bekezdésben foglaltak szerint.

12.§. (1) A gyermekek napközbeni ellátásáért fizetendő térítési díj szociális rászorultság esetén 20-80 %-ig csökkenthető. Különösen azoknak a gyermekeknek az étkeztetését kell támogatni, akik alanyi jogon étkezési kedvezményre nem jogosultak. Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban azért nem részesülnek, mert családjukban az egy főre jutó nettó jövedelem kevéssel (max. 2.000 Ft-tal) meghaladta a jogszabályban meghatározott mértéket.

(2) Elengedhető a térítési díj, ha annak megfizetése a kötelezett és családja létfenntartását veszélyezteti.

Záró rendelkezések:

13.§. (1) Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba. (1998. február 3.)

Rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(2). Kihirdetéséről a helyben szokásos módon a jegyző gondoskodik.

6/1998. sz. rendelet a homok kitermelés szabályozásáról szóló 9/1997. sz. rendelet 4.§-sa módosításáról

1.§. A 4.§. az alábbiak szerint módosul:

1 m3 építési homok ára: 800.-Ft/m3 + rakodási költség.

1 m3 töltésnek való homok ára: 500.-Ft/m3 + rakodási költség.

Az így kialakított homok értékesítési árát minden év elején a Központi Statisztikai Hivatal által megállapított inflációval növeli.

2.§. A homokvagon védelme érdekében a 200 m3 homok vásárlása esetén a Képviselő-testület hozzájárulása szükséges.

3.§. Jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 9/1997. sz. rendelet 4.§-sa hatályát veszti.

A KOMMUNÁLIS HULLADÉKLERAKÓ ÉPÍTÉSÉRŐL

1998. január elején megkezdődött a Tura határában lévő hulladéklerakó kivitelezésének első üteme. Jelenleg az előkészítő földmunkákat végzik. A négy település: Tura, Galgahévíz, Zsámbok és Vácszentlászló közösen nyújtottak be pályázatokat. Az elbírálásokat követően a Központi Környezetvédelmi Alaptól, a Pest Megyei Területfejlesztési Tanácstól, valamint állami céltámogatásként kaptak pénzügyi segítséget az önkormányzatok. A pályázatokon elnyert összegek nem fedezik teljes mértékben a kivitelezés kiadásait. Ezért a hiányzó forrásokon a négy település önkormányzata lakosság-arányosan osztozik. További pályázatok benyújtása várható a településeket érintő hozzájárulások mértékének csökkentésére.

FIGYELEM!

**A
POLGÁRMESTERI
HIVATAL
ÜGYFÉLFOGADÁSA
AZ ALÁBBIK SZERINT
MÓDOSULT:**

**Hétfő, csütörtök:
8-12 óráig és
13-16.30 óráig**

Kedd, szerda, péntek:

**ÜGYFÉLFOGADÁS
NINCS!**

**FELHÍVÁS!
TISZTELT POLGÁRTÁRSAINK!**

A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel a Magyar Demokrata Fórum díjtalan adatszolgáltató tevékenységet indít.

Az MDF KERESŐSZOLGÁLAT segítséget nyújt mindazoknak, akiknek hozzátartozója, rokona, ismerőse eltűnt a II. világháborúban. Az adatszolgáltatást a Magyar Honvédség Központi Irattára és a Lakitelek Alapítvány 1992-es szerződése teszi lehetővé. E megállapodás alapján 650.000 személyi katon feldolgozása történt meg.

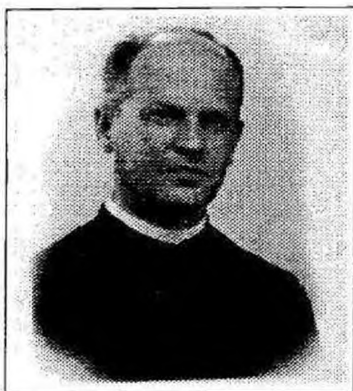
*A szolgáltatást határon belül és kívül bárki
ellenszolgáltatás nélkül igénybe veheti.*

A KERESŐSZOLGÁLAT irodája az MDF Bem téri székházában működik. (1027 Budapest, Bem J. tér 3. Telefon: 214-2072)
"Információkérő lap" minden igénylőnek rendelkezésre áll az MDF Aszódi Szervezete elnökénél:

HÓNIGNÉ ZÁDOR ÉVA, MDF-elnök
2170 Aszód, Rákóczi u.55.
☎ 28-400-087

Az IDŐSEKÉRT TURÁN KÖZALAPÍTVÁNY
számlaszáma: 11742049 - 20327606
Csekket beszerezhetők:
Időskorúak Szociális Otthona Tura

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍRADÓ

Mác, István: KOVÁCS GÁBOR spirituálisra emlékezem**Meghalt.**

Nekem él. /A Mester legalább addig él, amíg tanítványai élnek, sőt a tanítványok tanítványai. A biológiai öröklődés mellett a szellemi öröklődés szintén tény. /Kovács Gábor spirituális atya bennem, bennünk, tanítványaiban él.

1952 szeptemberében találkoztam vele először. Tizenheten indultunk el akkor hivatásunk útján. 1952-ben! A Rákosi-féle egyházüldöző fenyegetettségében. Hozzánk intézett első beszédének első mondata mélyen érintett. "Aki ma a papi pályára lép, vértanúk útján jár."

Aki így szólt, annak talpa a földön járt és lelke az égre nézett. **R e a l i s t a** volt. Ennyire. A földműves emberek minden józanságával ismerte a "földet", melyen, melyből, mely által élt s melyet művelnie kellett; ugyanakkor ismerte és hitte az "ég" csillagjait, széljárásait, fényeit és teremtő esőjét.

Ha most életem delén jóval túl - magamban egészséges realizmust tapasztalok: egybe látom az eget és a földet, a szellemet és az anyagot, a testet s a lelket, a könnyet és a mosolyt, életet és halált, időt és örökkévalóságot, Istent és embert, - akkor ennek a világlátásnak, életismerésnek kialakulásában döntő szerepe neki volt.

Ki és mi volt Ő nekem? Spirituális. Léleknevelő öt éven át. Egerben. A nevelésben is realista volt. Szélsőségektől mentes. Nevelőként művészi ihlettel az ember személyiségét kibontakoztatni, abban segíteni csak akkor eredményes, ha az **e g é s z** embert érinti testi-lelki valóságában. Ő ezt tette.

Egyszerűséggel adta át tapasztalatait. Tudta, sokat fogunk kerékpározni, motorbiciklivel iskoláról-iskolára járni. "Jól öltözzenek fel!" Bekecset ajánlott, mert az megvéd a reumától. Ajánlására első négyhavi fizetésből bárány-béléses bekecset vettem. Megvédett a reumától. eddig volt olyan év, hogy hetente 200-300 kilométert kerékpároztam, vagy motoron ültem. A téli hidegekben testemen éreztem velünk törődő figyelmét. Hogyne töltene be hála ma is iránta?!

Az akkori nevelésnek megfelelően esténként gondolatokat hallgattunk meg, melyekről másnap elméledtünk. Az öt év alatt több mint 1200-szor hallgattam beszédeit. Elméledési gondolatokat a Szentírásból vette. Minden nap mást. Soha nem ismételte magát. Szabadon

adott elő. Soha nem olvasta azt, amit elmondott. Tudta, Jézus az **é l ő s z ó r a** bizta evangéliumát. Csak az élő szóban lánghatott fel a szíve. Istenszeretetétől izzottak a tudományosan is kidolgozott mondatai.

A szó felelősségét tőle tanultam. A beszéd értékét. Ahogy nem tudni, hangom színében hogyan jelentkezik a biológiai öröklődés törvényei szerint egy-egy nagyszülőm hangsúlya, ki tudja - ám tény -, hogyan szövődött józan, mindig érthetően fogalmazó szellemisége szellemembe, könyvekként megjelenő írásaimba?!

Az megtisztelő volt, ha sétálni hívott egy-egy növendéket. Valószínű, különösen nem voltam megfelelő sétatárs, mert talán három alkalommal jártam vele Eger utcáit. /A teológián két évig tanuló Bátyámmal rendszeresen együtt sétált. Róla mondta nekem: Testvérénél még egyenesebb emberrel még nem, találkoztam./

Egyik sétánk alkalmával étkezésünk után érdeklődött.

- Mit ebédelték? - kérdezte.

- Mákos tésztát.

- Szereti?

- Nagyon.

- Tudja fiam, nem egyszerre halunk meg. Apránként. Hol ennek, hol annak. Evekkel ezelőtt én is nagyon szerettem a mákos tésztát. Ma már nem ehetem. Apránként halunk meg - ismételte józan egyszerűséggel, egyszerű bölcsességgel, mint a világ legtermészetesebb dolgát.

Ősz volt. Melengtetett a nap. Színes pompában a lombok, melyek egyenként engedték hullani leveleiket. Lám a lombok sem, egyszerre "halnak" meg. Mi sem, én sem. Akkor, nagyon fiatalon kezdtem így látni, sejteni az emberi életet, melyet jól jellemez Pilinszky János félreérthetetlen megfogalmazása: belenőni a halálba intenzívebb élet, mint fiatalnak lenni. . . .

Kovács Gábor spirituális

Emlékezem?

Nem! Igazabb, ha írom: **é l e m**, életem, amit önmagából józan bölcsességgel szavaival, élet-látásával, feltétlen Krisztus-hitével és példájával adott, ajándékozott.

A Mester tanítványaiban és tanítványinak tanítványaiban a szellemi öröklődés által tovább él. Mily "hosszú életű" Ő itt a földön, melyen "két lábbal" járt. És az "ég", melyről szemét soha nem vette le? Ott már - remélem - színről színre látja Főpapját és Istenét.

Kovács Gábor meghalt. Igaz. De valóságosabban igaz, hogy él. Nyugodjék békében? Örvendezék örökre Istenben!

Cegléd, 1996. november 7.

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍRADÓ

**Emlékező sorok Nagybácsimra,
dr. KOVÁCS GÁBOR egykori turai plébánosra**

Amikor ezüstmiséje után a püspök jelenlétében a kispapok köszöntötték, válaszában így szólt: "Egyszerű falusi szüleimnek szeretnék kezét csókolni. Tőlük kaptam a hitet és tanultam meg a becsületes, egyenes szép keresztény életet."

1902. május 29-én született Héhalomban. A kis nógrádi falu híres volt mélyhagyományú hitéletéről. 10 pap és 3 apáca került ki az ezer lelket alig meghaladó településről. Az első négy osztályt szülőfaluja római katolikus elei iskolájában végzi, a gimnáziumot Jászberényben kezdi és a váci Piarista Gimnáziumban érettségizett kitűnő eredménnyel. A papi hivatást választotta és az akkori váci püspök a bécsi egyetemre küldi. Itt végezte teológiai tanulmányait mint a Pázmány Péter alapította, magasabb képzést nyújtó Pazmaneum növendéke. Híres professzorok tanították. Csak jelzésül: az ókori nyelvek közül arab, szír, arám, héber, ókori latin és görög nyelvet tanulta. Különös szeretettel emlegette Innizert, a későbbi bíborost, akinek a szemináriumára járt. Öt esztendei tanulmányok után szentelték pappá, első miséjét Héhalomban végezte 1924. október 19-én.

Gödöllőre került hittanárnak a Királyi Katolikus Gimnáziumba, ebből alakult később a híres Premontrei Gimnázium. Gödöllői szép emlékei közé tartozik Sík Sándorral, Haranghy Jenővel és azok családjával ápolt szép barátsága. Sík Sándor édesanyjának gyóntatója volt. A gödöllői Művésztelep számos Művészéről is sok, szép személyes emléket őrzött. Négy évet töltött itt, közben megszerezte a teológiai doktori címet. Disszertációját patológiából írta, az apostoli atyáknak a keresztény tisztaságról vallott gondolatairól szól.

Hatvanban folytatta hittanári hivatását az Állami Reáliskolában, de tanított az elemi és inasiskolában is. Megalakította a "Prohászka Ottokár" cserkészcsapatot, amelynek parancsnoka lett. Későbbi turai híveivel itt kezdődött a kapcsolata, mert tanítványai között számos turai származású diák is volt.

Az iskola évkönyvének élén / 1929-30. tanév / az Ő szép írása áll. "A lilios magyar királyfi 900 éves jubileumára" címmel. Emlékezéseiből tudom, hogy heti 37 órában tanított hittant, ezenkívül káplán volt a hatvani plébánián, sőt készségesen besegített papi szolgálataival az akkor szerveződő újhatvani ferences templomnak.

1930 nyarán Hanauer Á. István váci püspök kinevezte helyettes teológiai tanárnak a Biblicum: az Ó- és Újszövetség tanítására a Váci Papnevelő Intézetbe.

Mindig csodálattal, nagy elismeréssel szólt a tudós, egyházmegyéjét nagyon szerető, a Váci Szemináriumot modernizáló, a hitéletet megújító püspökről:

Hanauer Árpád Istvánról. 1938-tól spirituális lett, a kispapok lelki vezetője.

Emlékező barátja írja róla: "... közel húsz éven keresztül volt a kispapoknak minden szigorúsága ellenére is szerető és jóságos lelkiatyja, a gimnazisták számára a mindig igazságos, de szigorú prefektus úr volt."

1952-ben a kommunista hatalom megszüntette a Váci Szemináriumot, a váci püspököt: Pétery Józsefet pedig Hejccére internálták. A nagybácsim idős korában is könnyes szemmel emlékezett vissza arra a szomorú jelenetre, amikor ő oltotta el utoljára a kispapok kápolnájában a gyertyákat.

Czapik Gyula egri érsek kinevezte az Egri Érseki Hittudományi Főiskola teológiai tanárává és a Papnevelő Intézet spirituálisává. Csak 5 évet töltött Egerben, mert 1957-ben megvonták tőle a működési engedélyt. Politikai indokok alapján, mert nem volt hajlandó a békepapi mozgalommal még csak szimpatizálni sem. Vácra került ismét, ahol a Székesegyház papi kisegítője és a három megmaradt szemináriumban elhelyezett papnövendékek adminisztrációs ügyeinek intézésével bízta meg dr. Kovács Vince püspöki helynök. Nem szerette az íróasztali munkát, ezért "... egy fiatal pap, sőt újmiséis lelkesedésével ment Turára, a nyolcezer hívőt számláló nagy faluba plébánosnak, és lett majdnem huszonöt éven keresztül szerető, kedves, türelmes lelkiatyja híveinek." - vallotta róla egyik barátja. A turai plébániára gyakran hívott neves egyházi személyeket, hogy tudásukat, lelki kincseiket megosszák a hívekkel. Csak néhány nagy név: Belon Gellért, a későbbi püspök, dr. Galla Ferenc és dr. Félégyházy József egyház-történészek. A nagy egyházi ünnepekre mindig híres szónokok jöttek el, előadóművészeket, énekeseket, énekkarokat hívott meg a templomba. Szigeti Kilián, a híres bencés zenetudós tervezte meg a modern orgonát, amely a turai templom nagy értéke. Szerényen, szinte szerzetesi igénytelenségben élt. Csak könyveiről nem akart lemondani. Ahogy mondta: "Kötelességem támogatni a keresztény sajtót és az értékes könyvek kiadóit legalább azzal, hogy megveszem őket." Nagyon szerette a zenét, a szép verseket, sok neves képzőművész barátja és ismerőse volt. Egészévi megfeszített munkája után az utolsó évtizedekben a mátraszentimrei Stella papi üdülőben töltött két hetet, ahol találkozhatott paptársaival, régi barátaival. A csendet, a magányos mátrai sétákat, az emelkedett beszélgetéseket kereste és találta meg itt.

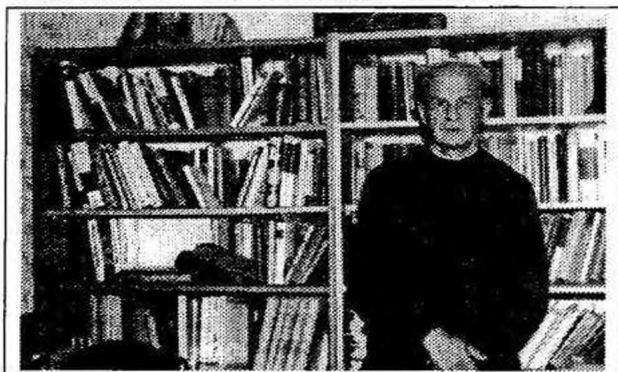
Fiatal korában teológiai írásai és könyvismertetései jelentek meg egyházi folyóiratokban. Később is sok írás került ki a tolla alól, de ezek kéziratban maradtak, mert a kommunizmus éve alatt kiadásukra még gondolni sem lehetett.

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍRADÓ

Egri teológiai tanársága idején lefordította a Zsoltárokat, amely szerény, könyvatos formában meg is jelent. Szép kötelessége lehetne a turai egyházközségnek, ha vállalkoznának méltó köntösben történő kiadására.

Rokonai körében kérdezősködtem róla. Lássuk meg az ő emlékeikben tovatűnt alakját: Dr Füzér István főorvos. Mint váci piarista diák közlő is láttam hétköznapijában. Sok emlékképet őrzök róla. Szemmel tartotta iskolai haladásunkat, tanácsokkal látott el bennünket. Azt azonban kevesek tudják Róla, hogy névtelenül sok-sok szegény diákot és rászorultat támogatott. Ő inkább megvonta magától, hogy másokon segíthessen.

Kovács Imre nógrádsápi plébános: Én a papi emberre emlékezem, aki az akkori idők nehéz útvesztőjében is bölcsen és becsületesen állta meg a helyét. Turai plébánosként sokszor Ő tartotta a hátát mások helyett is. Minden paptársam elé példaként állítanám a templommal és az egyházközséggel való törődését.

Geiger Jenőné nyugdíjas tanítónő: Egy alkalommal megkérdeztem Bácsikától, hogy mi lett volna, ha nem a papi hivatást választotta volna. "Orvos lettem volna szívesen, mert embertársaimon akarok segíteni." Így lett "lelki orvos". Amikor hazalátogatott, mindig hozott magával kötszereket, egyszerű gyógyszereket, és ha kisebb horzsolásokat vagy sérüléseket kellett kezelni, mindig nagy gyengédséggel és együttérzéssel kötötte be. Szerető figyelemmel kísérte testvérei gyermekeinek

életsorát, könyvekkel, jó tanácsokkal segítette. Az iskolák megválasztásában is a család az Ő szavára hallgatott.

Esorok írójának pedig szép emlékei vannak az egykori nyarokról. A vakáció tetemes részét itthon töltötte és segített földműves szüleinek és bátyjának gazdaságában. Szívesen végezte ezt a mások által lenézett munkát. Nagyon szerette a gabonahordást, még a legmagasabb kazalra is felment, ha a helyzet így kívánta.

A nagy nyári melegekben a kazlak közti enyhületben, egy székre ülve készítette zsoltárfordításait. Gyakran elmerengve, eltűnődve kereste izlelgette az odaillő magyar szavakat, néha még tanácsot is kért a választásban. Ezért is olyan élő, modern zsoltárfordításának a nyelvezete.

Szellemi nagyságának meghatározó dokumentumai azok a levelek, amelyeket szüleihez, vagy szerető bátyjához írt. A testvéri szeretetet tanulni lehetne ezekből az írásokból.

Balesete, majd halálhíre a család nagy szomorúsága és bánata volt. De emlékeinkben, beszélgetéseinkben, rá gondolásainkban mindig jelen van. Ő nekünk a világító fáklya, családjunk nagy büszkesége és hiszünk a vele való találkozásban.

Boldog vagyok, hogy e szerény írással szép emlékéhez én is hozzájárulhattam.

Salgótarján, 1997. október 2-án

Kovács F. Gábor

Dr. Kovács Gábor 1996. augusztus 20-án kapta meg. posztumusz a "TURA DÍSZPOLGÁRA" címet, melyet Lukács András plébános vett át.

A Turai Hírlap szerkesztősége ezúton is szeretné köszönetét kifejezni a családtagoknak a rendelkezésünkre bocsájtott emlékező írásokért és fotókért, amelyek, ha megkésve is, de örökérvényű mondanivalót közvetítve kerülhetnek az olvasók elé.

Családalapítás előtt

Mint minden évben, így 1998. januárjában is megkezdődött a házasulandó fiatalok számára négy alkalommal megrendezett jegyesoktatás, melynek szervezője Lukács András plébános volt. A tanfolyamokon megközelítőleg 25 pár vett részt, közöttük környékbeliek és olyan személyek is, akik még nem terveznek házasságot. Az előadásokat fiatal házas családok tartották, melyben beszámoltak az adott témájukról, ezzel is segítve az élet útjain most induló jegyeseket. **A tanfolyam témái voltak:**

I. A házasság szentsége. Négy kérdés alapján az érvényesség alapfeltételeiről.

Jegyeség, esküvő.

II. Testi-lelki szerelem a házasság előtt és a házasságban.

Család, a gyermekek elfogadása.

III. Önismeret, egymáshoz való viszonyunk-e?

Hit és megtartó szeretet a családban.

IV. Természetes családtervezés. Istenre számítunk? Alapvető vallási erőforrásai.

A jegyesoktatás célja a házasságba lépő fiatalok tanáccsal történő segítése volt.

Köszönet a szervezésért és az előadásokért!

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍRADÓ

Új nagyharangunk kapcsán

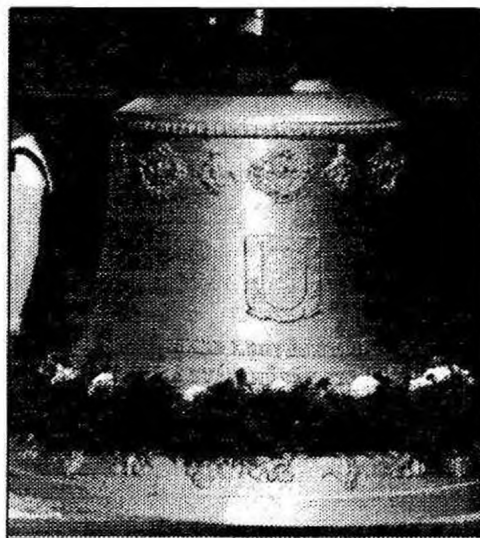
Kértek, hogy írjak a turai templom harangjairól. Szívesen teszem, bár a harangszentelés vasárnapján a szentmiséken sokan hallhatták a lényegét. De azok kedvéért is, akik ott nem voltak, vagy másik szentmisén vettek részt, szívesen megosztom, amit sikerült megtudnom a régi harangokról is.

Legelső feljegyzést harangjainkkal kapcsolatosan Dr. Kovács Gábor atya kéziratai között találtam, aki jó barátjától, Dr. Galla Ferenc egyetemi tanártól kapta. Ez annak a Naplónak a magyar nyelvű másolata, amit Benlics Máté (bosnyák származású, belgrádi ferences püspök) írt a magyar földön is tett bérnáló körútjáról. Ezt küldte el Rómába a Vatikánba, a Propaganda Congregationnak a török időben. Ezt a Jegyzőkönyvet a Congregatio levéltárában őrzik. Benlics Máté püspök 1653. szeptember 18-án jött a Gyöngyöستől három mérföldnyire fekvő Tura községbe "állandó félelemben a török és a hajdúk miatt. Nem is kerülhették el hogy az egyik közbe eső faluban bele ne ütközzenek egy török társaságba, és csak sok rimázkodás és borral való segített rajtuk, hogy elérhették Turát." Megbérnált 129 férfit és 134 nőt, majd néhány buzdító szót intézett latinul a néphez -, amit a vele jött magyar jezsuita magyarra fordított. "FELSZEN-TELT NÉGY HARANGOT."

1697-ben, tehát pontosan háromszáz évvel ezelőtti Püspöki Látogatás (Canonica Visitatio, a hivatalos neve, rövidítve: Can. Vis.) jegyzőkönyve szerint a turai templom tornyában 3 harang szólt. Nagyságukról, nevükről semmit nem jegyeztek föl akkor. (Mert a harangoknak is nevet szoktak adni.)

Az első "leltár-szerű" adat a turai harangokról az 1838-as Can. Vis.-ből való: Négy harangja van. A legnagyobbat Szentmiklóssy Gábor plébános csináltatta 1731-ben, súlya: 7,5 mázsa, a "Mennyekbe felvett Mária tiszteletére megáldva." (Ez sajnos megrepedt.) 1825-ben Novotha József plébánossága idején Pesten - a Boldogságos Szűz tiszteletére - főtisztelendő gróf Nádasdy Ferenc püspök áldott meg. (Hist. Domus 17. old.) A másik harang 4 mázsa, Szent Sebestyén képe van rajta, ez Horti Sándor plébános adománya (Turán volt plébános 1760-1781-ig) - Valószínű, ezt vitték el az I. Világháborúban. A harmadik 1 mázsa, Szűz Mária tiszteletére van megáldva, Gida Mihály plébános készítette (Turai plébános volt 1754-1760-ig). A negyedik kb. 64 font (= 30 kg.) Ez a halottak számára szolgál. Talán a harmadikkal is baj esett, mert 1776-ban újra öntöttek egy kb. 1 mázsa harangot Szent József tiszteletére. Ezt is az I. Világháborúban vitték el. A harangok sorsa is összekapcsolódott a háborúkéval, mert valószínű a harangokat máskor is megritkították, hadi célokra elvitték, vagy

elrabolták. Az is előfordult, hogy megrepedt, de újraönteni nem volt anyagi lehetőség. 1847-ben villámcsapás is kárt okozhatott bennük, mert a torony tetőzete is leégett. - A régi 7,5 mázsa harang sorsa ködbevész. Az I. Világháborúban 1916-ban elvitték a legnagyobb, 344 kg-os harangot, ami 1830-an készült. Felirata ez volt: "Per subditaletm Turaensem curata sub Jopsepho Pap notario, Josepho Benke giudice, et Joanne Szabó giudice ecclesiae. Fudi Henricus Eberhard Pesthini MDCCCXXX." (A turai plébánia lakói által, Pap József jegyző, Benke József bíró, Szabó János egyházi bíró idején öntötte Eberhard Henrik Pesten 1830-ban.) A harangon Szent József és a Boldogságos Szűz, valamint Szent János ábrázolásai voltak láthatók. 80 cm magas és 64 cm széles volt. És elvitték egy 1776-ban Vácon készült 86 kg-os Szent József nevű harangot, amely 50 cm magas és 40 cm széles volt. Felirata ez volt: "Me fecit Adamus Wiehand, Vaciensis 1776." "Wiehand Ádám készítet engem Vácott 1776-ban."

Dr. Gallovich Győző plébános a háború után a hívek nagy öröme pótolta az elvitt két harangot, és elkészült a ma is meglévő. **KÖZÉPHARANG:** A Boldogságos Szűzanya és Szent Sebestyén tiszteletére, de már nem 344, hanem csak 217 kg. Ezt 1925-ben szentelték fel. Felirata: "Isten dicsőségére, a B. Sz. Mária és Szent Sebestyén tiszteletére újra öntötte a turai róm. kat. egyház 1925-ben. Dr. Gallovich Győző plébános idején. Öntötte

Slezák László harangöntő Budapesten." A másik oldalon Szűz Mária és Szent Sebestyén képe található. **KIS-HARANG:** A Világháborúban elesett turai hősök emlékére, kb. 100 kg. 1924-ben készült. Felirata: "Isten dicsőségére és a világháborúban elesett turai hősök emlékére öntötte Tura község 1924." A felirat felett a magyar címer. A másik oldalon: "Az 1924 D. Harangművek R. T. öntött engem, F. W. Rincker által. Nr. 4744." Ugyanezzel helyezték fel a kis **CSENGŐT**, amit Slezák Ráfael harangöntő készített és 29 kg. Felirata: "A szeretet nevében hivlak benneteket. Öntötte Slezák Ráfael harangöntő mester, B. Pesten." 1978. szeptember 3-án Dr. Kovács Gábor pápai prelátus kezdeményezésére készült az eddigi **NAGYHARANG**, ami 621 kg súlyú. Felirata: "Szólj e nép szívéhez! - Öntették a turai hívek. Öntötte Gombos Lajos Órbottyán 1978." A másik oldalon: A Szűzanya domborműves képe, alatta felirat: "Ha az Úr szavát halljátok, Ne keményítsétek meg szíveteket."

Az **ÚJ NAGYHARANGOT 1997. augusztus 31-én** szentelte meg **KESZTHELYI FERENC** váci megyéspüspök úr. A harang 980 kg-os, és a neve, amit jelez a felirata: "MAGYAR SZENTEK HARANGJA". Öntette a Turai Róm. Kat. Egyházközség, Gombos Lajos

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍRADÓ

harangöntő mesterrel 1997. A másik oldalon a TURAI CÍMER látható, és a felirata: "Hadd legyünk mink is tiszták, hősök, szentek."

Tudomásom szerint az V-VI. századtól használnak a kat. egyházban harangot az istentiszteletek kezdetének jelzésére. Általánosan a XII. században írták elő használatát.

A Váci egyházmegyei Almanach adata szerint községünkben 1320-ban NAGYBOLDOG-ASSZONY tiszteletére templom már volt, valószínűleg harangja is, az előírások szerint. Írásos krónikájukról, amit tudtam átadtam.

Mikor melyiket használjuk? - ezt is kérdezik sokan. A most toronyban lévő öt harang közül: Az ÚJ NAGYHARANG (980 kg) szól reggeli- déli- esti Úrangyalára. Nagy ünnepeken beharangozáskor és a halottak temetési időpontjában az összes többivel együtt, így adja meg végső tiszteletét a község hívő lakóinak. A NAGYHARANG (621 kg) Vasárnapokon, I. harangozásra, nagymise kezdése előtt 1 órával, kezdéskor beharangozásra, és temetéskor a többivel együtt hangzik. A KÖZÉPHARANG (210 kg) megszólal a szentmisékre

hivogatva fél órával kezdés előtt, beharangozáskor, halottaknak verseléskor két kisebb harang-testvérevel együtt, és temetéskor a többivel. A KISHARANG (kb. 100 kg) veszi át a LÉLEKHARANG szerepét: Esti harangszó után szólít imára a megholtakért. CSENDÍTÉSKOR, amikor hírül adják, hogy halottunk van, akit Turán temetünk! FÉRFAKNAK 3 szakaszban - nőknek 2 szakaszban - kisgyermekeknek 1 szakaszban szól, így is jelzi, hogy ki a halott. A legkisebb harang, a CSENGŐ (29 kg). Eddigi lélekharang, amely a halottaknak verseléskor szól. Az összes harang tehát a temetés közben szólal meg és nagy ünnepeken, a nagymise kezdéskor.

Régen a lélekharang, azaz a csendítés nem a halált jelezte, hanem a haldoklóhoz menő papot kísérte útján, így kérte a híveket, imádkozzanak azért, aki végső küzdelmét vívja, haldoklik. -- A déli harangszó nem a Nándorfehérvári győzelem emlékének diadalát hirdeti, mert a csata előtti hónapokban rendelte el az akkori pápa azért, hogy délben a keresztény világot felhívja közös imádságra, hogy Isten a Szűzanya segítségével által megsabadítsa a pogány, török hadak pusztításától népeinket.

Harangjaink "SZÓLJATOK HÁT E NÉP SZÍVÉHEZ" imádságra, szentmisére szólítva, buzdítva, - Ébressze lelkiismereteket a régebbi nagyharang felirata: "Ha az Úr szavát halljátok, ne keményítsétek meg szíveteket." - Induljatok Isten házába, és kulcsoljátok össze kezeteket legalább egy fohászra azért, akiért a harang síró hangja kérlel. Segítsetek harangok, hogy Magyar Szentjeink példáját követve: "HADD LEGYÜNK MI IS TISZTÁK, HŐSÖK, SZENTEK."

FOTÓK: Seres Csilla

Lukács András

SZÜLETÉS:

☿ Barabás László (1997. 11. 19.) ☿ Duka István (1997. 12. 19.) II
 ☽ Edvi Anna (1997. 11. 28.) ♀ Farkas Petra (1997. 11. 15.) ♀
 ♀ Kátai Fanni Viola (1997. 12. 03.) ♀ Koncz Livia (1997. 12. 09.) ♀
 ♀ Kőműves Gábor (1998. 01. 22.) ♀ Kuthi Emília (1997. 12. 02.) ♀
 ☿ Mahó Marcell (1997. 11. 13.) ☿ Nyikos Konrád (1998. 01. 21.) II
 ☽ Pecze Péter (1997. 11. 14.) ♀ Pócs Petra Orsolya (1997. 12. 21.) ♀
 ♀ Radics Martin (1997. 11. 06.) ♀ Sümegei Boglárka (1997. 10. 30.) ♀
 ♀ Szabó László (1998. 01. 22.) ♀ Szénási Viola (1997. 12. 24.) ♀
 ☿ Tóth Martin (1998. 01. 03.) ☿ Vidák Dávid (1997. 06. 23.) II
 ☽ Vidák Vivien (1997. 12. 14.) ♀

ANYAKÖNYVI ADATOK

HÁZASSÁGKÖTÉS:

☉
 Batka Mihály - Surányi Andrea
 Gutyina György Márton - Makádi Márta
 Juhász János - Gács Mónika
 Lipták Krisztián - Köles Szilvia
 Nagy Tibor - Illyés Beáta
 Szabó László - Varjú Ildikó

HALÁLOZÁS:

☿ Benke Mihály (87 éves) Régi vásártér 24. ☿ Berczel Lászlóné, sz.: Seres Mária (69 éves) Kossuth L. út 1. ☿ Csernik Sándor (63 éves) Vörösmarty M. u. 39. ☿ Csorba József (73 éves) Rákóczi F. út 9. ☿ Fodor Ferencné, sz.: Sándor Ilona (86 éves) Petőfi tér 36. ☿ Fodor Sándorné, sz.: Ivanovics Ilona (50 éves) József A. u. 5. ☿ Gazsó János (65 éves) Erdész u. 9. ☿ Gábor István (87 éves) Gábor Á. u. 3. ☿ Király Mihály András (51 éves) Liszt F. u. 4. ☿ Kis Mihályné, sz.: Szarvas Erzsébet (91 éves) Templom köz. 7. ☿ Kuti Gábor László (81 éves) Honvéd u. 10. ☿ Lajkó János (80 éves) Éva u. 12. ☿ Lingurán János (73 éves) Jókai M. u. 7. ☿ Maczkó József (76 éves) Báthori u. 7. ☿ Mácsai Gáborné, sz.: Tóth Julianna (81 éves) Damjanich u. 32. ☿ Márkus István (89 éves) Vácsemlőlászlói út 24. ☿ Meleg Sándorné, sz.: Sára Mária (55 éves) Szent I. út 72. ☿ Pálkás József (50 éves) Alsóerdősor 42. ☿ Pásztai Józsefné, sz.: Dusa Mária (74 éves) Dobó I. u. 19. ☿ Pető Ferenc (41 éves) Zsámboki út 7. ☿ Sára Istvánné, sz.: Batta Mária (70 éves) Vácsemlőlászlói út 14/a ☿ Sára János (66 éves) Szövetség u. 29. ☿ Sára Jánosné, sz.: Kovács Ilona (75 éves) Aradi u. 58. ☿ Sára József (85 éves) Rákóczi F. út 121. ☿ Szabó Lajosné, sz.: Rácz Ilona (77 éves) Kistrincs u. 16. ☿ Szénási Árpádné, sz.: Mezei Rozália (60 éves) Fráter L. u. 24. ☿ Tóth Istvánné, sz.: Morvai Katalin (79 éves) Gábor Á. u. 5. ☿ Vidák Sándor (42 éves) Alsóerdősor 61. ☿ Zámbo Lajosné, sz.: Jenei Erzsébet (75 éves) Aradi u. 39. ☿

EGYESÜLETI HÍREK

Utoljára két évvel ezelőtt tájékoztattuk a Turai Hírlap olvasóit egyesületünk tevékenységéről. Jelen írásunkban az elmúlt időszak fontosabb eseményeit közöljük röviden.

Az 1996-os év a millicentenáriumi jegyében telt el, a rendezvények segítését kiemelten kezeltük. A Millicentenáriumi megünneplésének gondolatát először a **Vigyázó Kör** tagjai fogalmazták meg még 1995 tavaszán, majd programjavaslatot dolgoztak ki. Sokan vállaltak feladatot a Millicentenáriumi Emlékbizottságban, sőt annak vezetésében is (Tóth Péter László elnöke, Kálna Tibor elnökhelyettese, Kuti József a bizottság jegyzője volt). Szinte az egész tagság aktívan részt vett a rendezvények megszervezésében, lebonyolításában. A millicentenáriumi program két fontos eseménye csak fél éves késéssel, 1997 nyarán valósult meg. Az egyik a „Felvidéki Körút” június 24-29 között, melynek szervezője Kálna Tibor volt, a másik Dolányi Anna: **Gyermekjátékok Turán c.** könyvének megjelenése augusztusban. Mindkettőt kiemelten támogatta az Emlékbizottság és egyesületünk is. Kálna Tibornak és Dolányi Annának ezúttal is elismerésünket fejezzük ki.

Rendkívül fontos itt megjegyezni, hogy a Millicentenáriumi Emlékbizottság - anyagi okok miatt - a tervezett rendezvényeknek csak egy részét tudta megvalósítani. „A **Vigyázó Kör** által készített eredeti koncepciót célszerű lenne továbbgondolni és 2000-re, az államalapítás ezredik évfordulójára átdolgozni. Hisz igazából az államalapítás volt a honfoglalás befejezése, ekkor és ezzel dőlt el a magyarság sorsa, ekkor lett hazánk a Kárpát-medence és ekkor vált európai néppé a magyar.”

Az egyesület ülésein 1996 őszén két alkalommal is téma volt az 1956-os forradalom turai eseményei, melynek anyagát szeretnénk megjelentetni a **Vigyázó Kör Füzetei** sorozatban. December 4-én Dr. Baka Gyula tartott előadást **Alkoholizmus, alkoholbetegség** címmel. 1997. január 9-én volt szokásos évi közgyűlésünk, amelyen az elmúlt évet értékeltük és fogadtuk el az éves programtervünket.

Üléseinket általában minden hónap első csütörtökjén tartjuk. Február 6-án a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület december 7-i kongresszusáról kaptunk tájékoztatást, március 6-án az Iskolaszék „Családsegítő Szolgálat” létrehozására vonatkozó javaslatát ismertette az Iskolaszék elnöke, majd Dr. Baka Gyula tartott előadást a **Drogmegelőzésről**. Április 3-án Dr. Tóth József egyetemi tanár a **mezőgazdaságról**, május 8-án Kálna Tibor a **helytörténetírás fontosságáról**, július 3-án Tóth Péter László a **szektákról** tartott előadást. Augusztus 7-án, két év után először, az önkormányzat néhány döntésével kapcsolatban kértünk tájékoztatást. A tájékoztató megtartására bár Képviselő-testületi tagokat kértünk fel, végül a rendeleteket - polgármesteri „megbízásra” - Benke Sándor ismertette. Ismét ő adott tájékoztatót szeptember 4-én a tervezett regionális szilárd hulladék-kezelő telepről. Erről - sajnos - igen keveset lehet hallani, pedig községünkben az évtized harmadik legnagyobb és **legveszélyesebbnek tekinthető beruházása** lesz, nagyon gondosan kell(ene) előkészíteni és a lakosságot tájékoztatni. (Megjegyzendő, hogy a polgármester a 1996. november 1-i levelében felkérte a Vigyázó Kört a beruházás

pályázati kiírásába, megvalósítási ütemezésébe, valamint a tárgyalásokon való részvételre. Azonban konkrét meghívás 1997. október 31-ig nem érkezett). Október 2-án Dr. Baka Gyula tartott előadást az **Erdélyi magyarság helyzetéről** és ismertette a román privatizációs törvényt. A november 6-i ülésen a **népszavazás kérdései és a választási rendszerek** volt a téma, amelyről Kuti József beszélt, a december 4-én az „Egyesületi Hírek” című írást vitattuk meg. A következő ülések témája az önkormányzati Képviselő-testület három éves tevékenységének elemzése, az egyesület további terveinek megfogalmazása lesz. Folyamatban van az „Erdélyi Körút” előkészítése, melynek szervezését Kálna Tibor vállalta.

A turai Schossberger kastély megmentése érdekében június 20-án levelet írtunk az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnökének, Kalmár Péter úrnak. A levelet a polgármester és egyesületünk elnökhelyettese írta alá. A kastélyról Kuti József és Breczné Zsigmond Jolán publikált egy figyelemfelkeltő cikket, amely megjelent Turai Hírlap VII-IX-i számában és az Értéktmentő (Város és Faluvédő Szövetség Lapja) 1996. július-augusztusi számában is. Sajnos, úgy tűnik eredménytelenek voltak az erőfeszítések.

Az 1996. április 15-én, a **környezetvédelemmel** foglalkozó rendelethez nyújtottuk be javaslatunkat, melyre még nem kaptunk választ. 1997. június 19-én a **közterület használatáról** szóló rendelet-tervezethez adtuk át javaslatainkat. A kísérő levélben többek között felhívtuk a figyelmet, hogy „a rendelet arról szóljon, ami a címe”. A közterületek tisztántartását, a hulladék elhelyezését, valamint a tűzgyújtás szabályait ésszerűbb lett volna egy másik rendeletben közzétenni. Sajnos javaslatunk csak egy részét fogadta el a testület. Hiába hívtuk fel például a képviselők figyelmét, hogy a **rendeletnek a Piacéri butikokra is kellene (pontosabban kellett volna) vonatkoznia**, hisz közterületen vannak, helyzetük és bérleti díjuk külön elemzést igényel. Javaslatot adtunk „**a folyékony hulladékok és szennyvizek ártalmatlanítására**” vonatkozó rendelet-tervezethez is. A kísérő levélben szükségesnek tartottuk megjegyezni, hogy szerencsésebb lenne (ill. lett volna) újragondolni és átdolgozni az anyagot. Felhívtuk a figyelmüket arra, hogy míg „**a közterületek használata**” tárgyú rendeletben „**több témakör keveredett**, ez utóbbi pedig részterülettel foglalkozik, amely ráadásul nincs összhangban a - már sokak által aláírt - közcsatorna használatára vonatkozó **szolgáltatási szerződéssel**. Félő, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos előírások **szétszórtan** fognak megjelenni és a későbbiek során képtelenség lesz összehangolni ezeket az előírásokat. Köztudomású, hogy az adott témakört átfogóan tárgyaló rendeletek megalkotásakor jobban érvényesíthetők a helyi normaalkotással szembeni követelmények. Bizunk benne, hogy előbb-utóbb a képviselők is elfogadják szempontjainkat. Rendkívül fontos, hogy milyen iránymutatást kapnak a rendelet-tervezet előkészítésével megbízott köztisztviselők. A célok megfogalmazása a Képviselő-testület kötelessége. El kellene kerülni az „ötletszerű” rendeletalkotást. A rendeletalkotásnál sem tűzhetik ki célul a mennyiséget, hanem csak „**a minőségében és tartalmában egyaránt átalakult, a korszerű követelményeknek jobban megfelelő**

helyi joganyag megteremtését". Az át nem gondolt rendeletek, döntések az önkormányzatiság ellen hatnak! Úgy szól a mondás, hogy „egy törvény annyit ér, amennyit betartanak belőle”. Az önkormányzati rendelet is annyit ér amennyit betartanak belőle, s ha lehetetlen betartani, akkor felesleges.

Felhívtuk az önkormányzat figyelmét a turai hővízforrás elhanyagolt helyzetére is. „A nem megfelelő vízvezetés miatt félok, hogy a csövek elrozsdásodnak és helyrehozhatatlan károk keletkezhetnek. Sajnos tényként kell elfogadnunk, hogy a kút állapota az elmúlt két évben sokat romlott.”

Az illetékesek nem válaszoltak arra sem, hogy a szennyvízhálózat kiépítéséhez szükséges anyagokat miért nem „termelői áron” vásárolták, mint a gázberuházás esetében? Nem kaptunk tájékoztatást a GA-TU Víziközmű Társulat 1997. április 8-i megszüntetésének okára sem (eredetileg 2004-ig volt tervezve!). Magáról a tényről is csak a Céghírekből értesültünk. (A végelszámolást Dolányi Mihály irányítja.) Hiába kifogásoltuk a házsámok „átrendezésével” foglalkozó határozatokat is, észrevételeinket nem fogadták meg, az „átrendezés” megtörtént. Sajnálatosnak tartjuk a Turai Hírlap „magára hagyását” és az ABC üzlettel szembeni terület elárverezését...

Az egyesület vezetősége 1996. június 30-án megállapodást írt alá a csikszentimrei „SZENT IMRE” Társulattal **Testvéri Kapcsolatok Kiépítéséről**. A „SZENT IMRE” Társulat részéről Páll Elek elnök, a **Vigyázó Kör** részéről Köles Mihály, Kuti József, Szabó József, Kis András és Tóth Péter László írta alá a dokumentumot. „A testvéri kapcsolat legfőbb célja az, hogy az európai integrációs folyamatba ágyazódva erősítse a kapcsolatot az anyaországi magyarság, valamint a Kárpát-medence más részein (államaiban) élő magyarok között. Ez a kapcsolat akkor lesz eredményes és életképes, ha polgáraink abban lehető legaktívabban vesznek részt. Szükséges és kívánatos az, hogy különösen az ifjúság számára nyíljen lehetőség a találkozásra, mivel a jelen okmány aláírói kiemelt jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a nemzeti együvé tartozás és szolidaritás, a történelmi múlt, a nemzeti és egyetemes emberi értékek iránti tisztelet, politikai és etnikai türelem érzése erősödjék.”

A Vigyázó Kör tagja: a **Város és Faluvédők Szövetségének** (elnök: S. Hegedűs László, alelnök: Rádai Mihály), a **Magyarok Világszövetségének** (elnök: Csóóri Sándor) és a **Magyar Polgári Együtműködés Egyesületnek** (Elnök: Mádl Ferenc). Egyesületünk tagjai rendszeresen részt vesznek a felsorolt szervezetek rendezvényein. 1995. nyarán volt a **Város és Faluvédők Szövetségének** kongresszusa amelyre **Varjú Mihály** vett részt. A **Magyar Polgári Együtműködés Egyesület** 1996. május 4-én szervezett konferenciát „A magyar oktatás holnapjéről”, a december 7-i összejövetelének témája „A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele és a FIDESZ vitairata” volt, ezeken **Köles Mihály**, **Szovics Gábor**, **Kis András** és **Tóth Péter László** képviselte egyesületünket. Az 1997. szeptember 27-i, „Polgár és Politika” című beszélgetésén **Kálna Tibor**, **Kuti József** és **Tóth József** vett részt. Ezen az összejövetelen **Kálna Tibor** nagyszerű előadást is tartott.

Az egyesületünk kulturális tevékenységei közé tartozik is a „Vidám Téli Esték” c. vetélkedő és táncos rendezvények szervezése, a **Juniálisok** és a **Népfőiskolai előadások** megrendezése. Az 1996-os **Juniális** igen sike-

res volt, ugyanakkor az idej elmaradt. Az egyik oka az volt, hogy a szervezők nem kapták meg a szükséges támogatást. Ezt hagyományt nem lett volna szabad megszakítani, de talán ismételtlen fel tudjuk újítani.

Az ülések előtt rendszeresen kerültek kiosztásra különböző tájékoztató anyagok: pl.: a MPEE Polgár című lapja, a Vigyázó Kör Füzetei, a Gödöllő és Környéke Regionális Turisztikai Egyesület Hírlevele, turai témájú újságikkal másolatai, stb.

1997. januárban jelent meg a Kuti József által összeállított „Adatok Tura Történetéből” c. anyag első változata a **Vigyázó Kör Füzetei** 1. köteteként; májusban pedig a 2. kötet, Dr. Baka Gyula: **Egészségmegőrzés, betegségmegelőzés I.** című munkája, amelyben az alkohol veszélyeiről és a drogmegelőzésről írt. Ezt az anyagot átadtuk az általános iskolának is. A további kötetekben kívánjuk megjelentetni a Turáról összegyűjtött anyagokat, az 56-os összeállítást, **Dolányi Anna** néphagyománnyal foglalkozó diplomamunkáit, a Képviselő-testület tevékenységéről készült elemzéseket, az 1998-2000. évre szóló „Kulturális és közművelődési koncepció” tervezetet, valamint az egyesület ülésein illetve a népfőiskolai előadásokon elhangzott anyagokat.

A téma fontosságától függően ülésezik az Egyesület elnöksége. A jövő évi országgyűlési választások kapcsán pl. már február 28-án megfogalmazta álláspontját:

- A Vigyázó Kör mint egyesület eddig sem vett részt az országgyűlési választás kampányában és az 1998-as választási kampányba sem kíván bekapcsolódni.
- Az egyesület tagjai természetesen vállalhatnak jelöltséget, illetve egy jelölt támogatóiként - nem egyesületi színekben! - résztvehetnek a kampányban.
- Kérjük az egyesület tagjait, tartózkodjanak a szélsőséges pártokkal való együttműködéstől.

Az egyesület vezetése igyekszik nyomon követni az önkormányzati Képviselő-testület döntéseit. Az 1995. február 11-én kiadott szórólapon megígértük a lakosságnak, hogy **figyelemmel kísérjük és értékeljük a Képviselő-testület munkáját és állásfoglalásunkat nyilvánosságunkra hozzuk**. Ezt tettük 1996. február 1-én. Az elemzést a Turai Hírlap februári számában tettük közzé, amellyel kapcsolatban sok egyetértő visszajelzést kaptunk a lakoságtól, de - információink szerint - a testület (akikről szólt az elemzés) nem foglalkozott a leirtakkal. A **Vigyázó Kör** elnöksége eddig igen nagy önmérsékletet tanúsított az 1994. december 11-én választott polgármester és képviselők tevékenységének megítélésében, amely utólag értékelve talán hiba volt. Az önkormányzati választás alkalmával egyesületünknek sikerült elérni, hogy pártterdek ne érvényesüljenek, de **azt nem tudta megakadályozni, hogy az önkormányzati munka során egyéni érdekek ne érvényesüljenek**. Ennek megakadályozásához csak a Képviselő-testületnek vannak ill. voltak eszközei és lehetőségei.

Befejezésül megismételjük az 1995. február 11-i szórólapon megfogalmazott álláspontunkat: „**Az örök emberi és demokratikus alapértékek mentén továbbra is együtt gondolkodunk és dolgozunk mindenkivel, aki egy türelmesebb, emberibb világért és épülő, szépülő, gyarapodó lakóhelyünkért tenni akar**”.

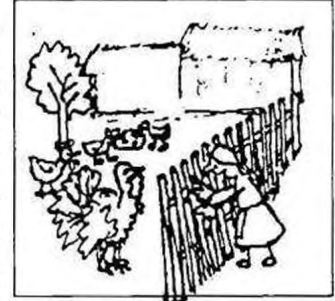
1997. december 4. **Vigyázó Kör** (Egyesület Turáért) elnöksége

Gyermekjátékok TURÁN

Interjú Dolányi Annával

Az 1997-es esztendő jelentős eseménye volt községünkben, hogy megjelent DOLÁNYI ANNA - vagy, ahogyan Turán a legtöbben ismerik "Nusi" (néni) - *Gyermekjátékok Turán* című könyve. A kiadványt 1997. Augusztus 20-án, a Szent István-napi rendezvényen mutatták be és adták át ünnepélyes keretek között. Az igen szép kiállítású, 206 oldalas könyvben 274 játék, ének, köszöntő és

mondóka található. A mintegy 1000 példány nagy része még gazdára vár. 650,- Ft-os áron megvásárolható a turai polgármesteri hivatalban és a könyvtárban. Különösen figyelmébe ajánljuk óvodáknak, alsó tagozatos iskoláknak, művelődési házaknak, gyermekcsoportok vezetőinek, könyvtáraknak, s a különféle illetékes szakmai szervezeteknek! A könyv megjelenését követő időszakban készült az alábbi riport:

- Mikor kezdted el a gyűjtést? Miért a játékokat, pontosabban a „hagyományos gyermekjátékokat” gyűjtötted?

- A gyermekjátékok gyűjtését 1983-ban kezdtem el a faluban.. Ugyanebben az évben kezdtem el az alsó tagozatos gyerekekkel foglalkozni, majd ez év szeptemberében szerveztem meg az óvodások gyerekjátékos csoportját a művelődési házban. Az előző évben, 1982-ben, már tanítottam néptáncot a 11-14 éves gyerekeknek. Szeretem a néptáncot, de, talán kicsivel jobban érdekel a gyerekjáték. Tanulmányaim során - az óvónőképzőben és a néptánc oktatói tanfolyamon is - sok gyerekjátékot és ezzel kapcsolatos kiadványt ismertem meg, amikből nagyszerűen lehetett dolgozni. Ekkor már ismertem a hévízgyörki gyerekjátékokról szóló könyvet, aminek bemutatóján 1980-ban részt vettem. Nagy hatással volt rám, ahogyan a szerzők - Lázár Katalin és Hintalan László - a gyűjtéssel kapcsolatos élményeikről meséltek.

A tudatos gyűjtést egyrészt azért kezdtem el, hogy a szakköri munkámat színesítsem. Másrészt, mert nagyon kevés Turán gyűjtött anyagot találtam a Magyar Tudományos Akadémián.

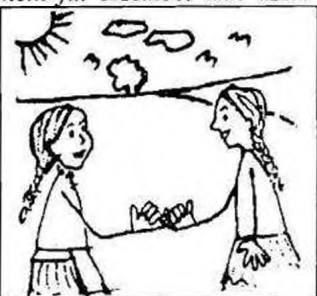
- Hogyan történt a gyűjtés?

- Először a nagymamám által elmondott játékokat írtam össze, amit később magnószalagon is rögzítettem. Ezután az ismerős idős embereket kerestem meg és kérdezgettem a gyermekkorukról, meg arról, hogy milyen játékokat játszottak abban az időben. Néhányan közülük azt mondták: „Nem emlékszem én már semmire, olyan régen volt.” Ez természetes, hiszen 50-70 évre kellett visszaemlékezni, de egy-két játék említése után felcsillant a szemük és elindult bennük valami. A következő találkozáskor lelkesen mondták azokat az újabb játékokat, ami eszükbe jutott. Magnószalagra rögzítettem a beszélgetéseket, majd lejegyeztem a felvett játékokat és folyamatosan tanítottam a szakkörön. A gyűjtések alkalmával többször is rákérdeztem egy-egy játékmozzanatra, így sikerült a bonyolultabb játékokat is pontosan leírni. Folyamatosan bővült az anyag.

Időközben elküldtem az összegyűjtött két kazettányi anyagot Lázár Katalinnak, a MTA tudományos munkatársának. Ő meghallgatta és értékelte. Főleg arra figyelt, hogy helyi jellegű-e az anyag? Mennyire régiiek a játékok? Például a mi tájegységünkre a „mi-ré-dós” dalok a jellemzők. Természetesen még több szempont is van, ami alapján a kutatók értékelik az anyagot. Egy játék annál értékesebb, minél régiebb. Az általam összeállított kötet egyik legrégebbi játéka az „Itthon vagy-e, híres mester?” kezdetű, amely a „Bújj, bújj, zöld ág” egyik változata. A másik játék a „Kulam, kulam gyűrű”, amely több változatban is szerepel a könyvben. Közülük az egyik változat dallama megegyezik azzal, melyet Volly István gyűjtött a harmincas években Turán, de az én adatközlőim nem ismerték az általa lejegyzett játékmódot. A gyűjtés kezdetén Hintalan Lászlótól kaptam szakmai segítséget a gyűjtőmunkához. Ő akkor, a 80-as években a Gödöllői Művelődési Központban hagyományörzési előadóként dolgozott. 1985-ben és 87-ben készítettem felvételt az MTA részére. 1987-89 között újabb kazettányi anyag gyűlt össze az 1920-as és 30-as születésű adatközlőktől.

- Miért éppen hozzájuk mentél?

- Nem terveztem meg előre, hogy kikhez megyek, valahogy ez magától adódott. Most hirtelen Csorba Verka néni jut eszembe, akit azért kerestem fel, mert hallottam énekelni és reméltem, hogy biztosan emlékszik néhány

gyermekjátékra is. Szerencsém volt, mert olyan típusú ember, akinek hál' Istennek nagyon jó az emlékezőtehetsége. Mikor a második alkalommal kerestem fel, már hosszú listával várt, és csak mondta, mondta a játékokat, mondókákat. Alig győztem jegyzetelni. Amelyik játék szabályát nem értettem pontosan, azt kértem, hogy mutassa meg, hogyan is játszották. Később, mikor már elég sok anyag össze-

gyűlt, felkerestem a turai nyugdíjas klub tagjait is, akik kiegészítették a leírtakat.

- Mikor döntötted el, hogy könyvben is megjelenteted az összegyűjtött gyermekjátékokat?

- 1989-ben gondoltam erre először. A kecskeméti Óvónőképző Főiskola néhány tanára érdeklődést mutatott a helyi gyűjtésű gyermekjátékok iránt. 1990. januárjában konkrét választ kaptam Dovala Márta igazgatótól, hogy a főiskola kiadná a gyűjtött anyagot és biztatott a könyv megírására. Sajnos, mégsem került sor a kiadásra, családi gondok - a nővérem halála - miatt.

1995 tavaszán Seres Tünde egy általa beadott nagyobb lélegzetű pályázat kapcsán javasolta, hogy próbáljuk meg felkelteni a kuratórium érdeklődését a könyv kiadásának támogatására. Ettől kezdve ő volt a kötet kiadásának egyik leglelkesebb szorgalmazója. A pályázathoz szükséges ajánlást, a feldolgozott játékok írásos értékelését Asztalos István, az aszói Petőfi Múzeum nyugalmazott igazgatója készítette el. A pályázaton ugyan nem nyertünk semmit (tapasztalatlanok lévén kevés önrészt tüntettünk fel), de elkezdődött valami más. Egy szerencsés fordulat a könyv sorsával kapcsolatban. Megalakult a turai Millicentenáriumi Emlékbizottság, melynek programjába bekerült a könyvem kiadásának támogatása. A bizottság vezetése mindent megtett a szerkesztés és a kiadás akadályainak elhárítására. Nem volt könnyű dolguk. A terveik szerint 1996 végére jelent volna meg, de fél évet késett.

Tóth Péter László kántor úr, a bizottság elnöke, segített a zenei anyag lejegyzésében és a nyomdai ügyek intézésében.

Kálna Tibor tervezte meg a borítólapot és a kötést. A könyv legaprólékosabb munkája Darnyikné Kangyal Zsuzsannának jutott, hiszen a számítógépen történő előkészítés, a gépeléstől a szövegszerkesztésig az ő feladata volt. Sok hévígét feláldozta azért, hogy a könyvben minden pontosan arra a helyre kerüljön, ahová szerettem volna. Mindhármuknak nagyon sokat köszönhetek. Bármilyen gondom volt a könyvvel kapcsolatban ők mindig a segítségemre voltak. A fotókat Mészárosné Seres Csilla készítette. Lázár Katalin vállalta a lektorálást. A kötethez ő írt egy nagyon szép előszót. A felsorolásból nem hagyhatom ki a kedves adatközlőimet sem, kiknek a névsora a könyvem végén olvasható. Nagy türelemmel és lelkesen segítettek egy szép cél megvalósításában.

- A könyvben leírt játékok, énekek a falusi kultúra szerves részei voltak. Mára ez megváltozott. A gyerekek életében a TV, videó, számítógépes játékok kapnak egyre nagyobb szerepet. Mint óvodai pedagógus jól ismered ezt a helyzetet. Hogyan viszonyulnak a gyerekek a hagyományos játékokhoz?

- Nagyon jól látod, hogy a régi játékok, az énekek a falusi kultúrában fontos szerepet töltek be, hiszen egészen más volt régen az emberek életformája, mint most. Mondhatnám úgy is, hogy főként a természet változásai határozták meg életüket, ennek megfelelően alakultak ki szokásaik, kultúrájuk. Nagy szerepe volt az emberi kapcsolatoknak, a családnak. Nem szégyelltek az emberek énekelni, játszani még felnőtt korban sem.

Az általam említett „technikai játékok” személytelenek és félő, hogy túlzott használati is olyanokká válhatnak. A készen kapott játékok sokkal rövidebb ideig kötik le a gyerekek figyelmét, nem mozgatják úgy a gyerekek fantáziáját és értékük is sokkal kisebb, - nem pénzbeli értékre gondolok, - mint az általuk kitalált, a maguk készített játékeszközöknek. Ezért van nagy szükség arra, hogy a gyermekeket megismertessük, megtanítsuk a hagyományos játékokra is. Azt tapasztaltam, a gyermek azt szereti, és azt tartja értéknek, amit a felnőtt is annak tart. A legtöbb gyerek az óvodában ismeri meg, milyen jó „csip-csip csókát”, „ciróka marókát”, „bezerélőt” játszani, de sorolhatnám tovább. Az lenne az igazi, ha már kisebb korban, a szülői házban megismerhetnék a gyerekek ezeket a játékokat. Az iskolás gyerekek is többnyire még szakkörön tanulják meg a régi gyermekjátékokat, amit szívesen és nagy örömmel játszanak.

- Hogyan látod a szülők szerepét a szakköri munkában illetve a néptánc tanítás során?

- A szülőknél nagyon sok múlik. Amennyiben ők fontosnak tartják a hagyományörző tevékenységnek ezt a formáját, akkor a gyermekük is szívesen jár a próbákra. Nem mindenkinek könnyű a népviselet beszerzése, amely nem olcsó, gyermekenként 5-8 ezer forint körül lehet. Van szülő aki áldoz rá, s ez lelkesedést ad a gyermeknek. Vannak akik nem tudnak áldozni rá, de szeretnék szakkörre járni. Jó lenne a művelődési házban megoldani a ruhakérdést. Volt idő, amikor begyűjtöttem a kinőtt cipőket és tovább kölcsönöztem, de a sok probléma miatt csak rövid ideig ment ez a megoldás. Az édesanyáknak nagyon fontos szerepük van abban is, hogy mennyire figyelnek oda amikor gyermekük népviseletbe öltözik. Sokszor meg kell tanulniuk, hogyan kell felöltöztetni. Milyen legyen a hajviselet, milyen harisnya és cipő kerüljön a lábra. A nagymamák és dédnagymamák ebben sokat tudnak, tudnának segíteni.

- A gyermekjáték szakkör iránt mekkora az érdeklődés?

- Külön csoportban vannak az óvodások, külön csoportban a kisiskolások. Betegségtől függően a létszám csoportonként 15-20 fő körül van. De, folyamatosan szervezem.

Tíz évvel ezelőtt nagyobb volt az érdeklődés. Ma már sokféle tevékenységbe kapcsolódnak be az iskolás gyermekek, nagyon lekötöttek. Véleményem szerint elég lenne, ha egy gyermek legfeljebb két szakkörbe járna, de azt év végéig csinálná. Én úgy látom, hogy a mai gyerekeknek alig van szabadidejük.

- Több dolgozatodban is foglalkoztál a turai hagyományokkal. Tervezed-e ezeknek a megjelentetését?

- Néprajzi tanulmányaim során kettő hagyományörzéssel foglalkozó dolgozatot írtam. Az egyik dolgozatom a „gyermek lagzi”-ról szól, amelyet a 2. sz. óvodában évente megrendezünk. 1991-94-ig a Felsőfokú Népijáték és Kismesterség Szakoktató Képzőbe jártam, ahol szöveges szakon végeztem. Ezért a másik dolgozatomat „A szöveg, fonás hagyománya Turán” címmel írtam. A szürettel kapcsolatos szokások lejegyzése pedig folyamatban van. Ezek megjelentetésére eddig még nem is gondoltam, hiszen a szakdolgozataim mindig „úton vannak”, a környék pedagógusai igyekeznek hasznosítani. Nagyon örültem, mikor megtudtam a lehetőséget, hogy a Vigyázó Kör a „Vigyázó Kör Füzetei” sorozatban szívesen megjelentetné ezeket.

- Sok, hasonlóan szép néprajzi munka kiadásához kívánunk neked erőt és támogatást! Köszönjük a beszélgetést.

Seres Tünde - Kuti József

Az egyik adatközlő magnószalagon rögzített kedves visszaemlékezése:

"A régi Alsókerthbe egy sor ház vót, azok se tudtak hova menni, mind gyűttek be az Alvégba mihozzánk. Oszt ott vótunk annyian, hogy az olyan ricsajos Alvég vót örökké, hogy az borzasztó. De a leginyek is - ha te értél nyócasával, tizesével, harmónikával, szájmuzsikával, nótával jártak le-föl. Mer! Ott vót a sok-sok lány! Akkó, játszani is mikó gyűttek a nagy öregebb leginyek - mint mink -, oszt a Burkus-ház eleje tudod minő vót! Három ház lett utánok, olyan nagy gát eleje vót, széles. Ott szerettünk jázzani, pláne, ha hódvilágos este vót. Gyűttek ilyen nagyobb leginyek, oszt aszongya: No adjatok botot, mink is csülkőzünk! Ha kiállsz pásztornak! Persze, az a nagy öreg leginy mán megszurta mindján azt a kisebb lányt. Oszt annak kellett páasztornak lenni. Persze tudta azt a nagyobb. Oszt vót nagy bot, de olyat ütött a csülökre, hogy három-négy ablakalja alatt végig kellett érte szaladni. Hama-hama fölállítani a csülköt, nézte ki van mán, de mind bevitte a botot. Oszt újra ültek."

Részletek LÁZÁR KATALIN lektori előszavából:

A Galga mente olyan tájegység, amely hagyományörzéséről híres annak ellenére, hogy Budapest közelében fekszik. ... Mindez érvényes Turára is, melynek most a hagyományos játékaiból készült válogatást tartja kezében az olvasó. ... Aki ebből tanít nem eshet abba a hibába, hogy mūdalt, tandalt tanít a gyerekeknek: nem találjuk meg benne (szerencsére!) a Körben áll egy kislányka vagy a Repülve jön egy madárka kezdetű játékdalokat. ...

A játék szerepe ma is ugyanaz lehet, mint a hagyományos falusi társadalomban. Ott előzör is a játékokon keresztül ismerkedett a kishaba a saját testével ... Másodsor: a játékok segítettek neki abban is, hogy a külvilággal megismerkedjen: nemcsak a nappal, esővel beszélgetett, az állatok hajját utánozta, hanem azt is megtanulta, hogy a különböző anyagok (a homok, agyag, virágszár ...) hogyan alakíthatók, mire alkalmasak ... Harmadsor: a gyerekek életében fontos szerepe volt a játékoknak abban, hogy megismerkedjenek a közösséggel, társadalommal, amelyben élt, és felkészült a felnőtt életre. Ehhez az is hozzátartozik, hogy megtanuljon kapcsolatokat kialakítani társaival is, a felnőttekkel is, megtanulja a viselkedési szabályokat és normákat, és alkalmazkodni tudjon a közösség életét irányító szabályokhoz, szokásokhoz. A nevelésnek igen fontos része ez, s a játék sokat segít benne. A nagyobb gyerekek, akiknek már van ún. "szabálytudatuk", hamar rájönnek, hogy a szabályjátékoknak csak úgy van értelmük, hogyha a szabályokat mindenki betartja ... Negyedsor: a játék felszabadultságot, sikerélményt ad a gyerekeknek, olyan feladatot állít elé, amelyet meg tud oldani. ... így alakulhat ki benne az egészséges önbizalom. ... Mindezekre ma is szüksége van minden gyereknek, tehát láthatjuk, hogy a játék bizony nem értelmetlen időpocsékolás. ...

Ebben segít mindenkit Dolányi Anna könyve, aki a kezébe veszi. A leírások alapján a játékok eljátszhatók, a játékokat elmondók nyelvét őrző játékleírások pedig hangulatossá, vonzóvá teszik az egész könyvet. Azt javaslom mindenkinek, hogy ne hagyja sokáig a polcon heverni, hanem vegye kézbe, és játsszon - nem fogja megbánni!

dr. Lázár Katalin

a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet tudományos munkatársa

ADATKÖZLŐK:

FOTÓ:
SERES Csilla

- Blaskó Zoltánné, sz: Szilágyi Erzsébet (1931)
- Csányi Péterné, sz: Diós Ágnes (1929)
- Dolányi Jánosné, sz: Jenei Rozália (1931)
- Dolányi Mihály (1903-1991)
- Dolányi Mihályné, sz: Csörgi Mária (1910-1996)
- Dolányi Mihályné, sz: Jenei Ilona (1910)
- Gódor István (1910-1989)
- Gódor Istvánné, sz: Dolányi Rozália (1911-1987)
- Gólya József (1929)
- Kuti Gábor (1926)
- Özv. Kuti Mihályné, sz: Pászt Teréz (1930)
- Özv. Lénárd Józsefné, sz: Király Rozália (1911)
- Lévai Péterné, sz: Csősz Ilona (1928)
- Lukács Józsefné, sz: Gólya Anna (1929)
- Maczkó Mihályné, sz: Tóth Julianna (1923)
- Mester Józsefné, sz: Tóth Erzsébet (1909-1996)
- Pecze Ferencné, sz: Letanovszky Ilona (1922)
- Pintér Gáborné, sz: Gólya Erzsébet (1932)
- Sára Jánosné, sz: Maczkó Mária (1918)
- Sima István (1939)
- Szilágyi Gáborné, sz: Tóth Mária (1930)
- Tóth Józsefné, sz: Csorba Veronika (1926)
- Tóth Zs. Andrásné, sz: Szabó Erzsébet (1933)

Az agrárcélok 1998. évi költségvetési támogatásáról

Az 1998. évi agrártámogatásokat a Földművelésügyi Miniszter 109/1997. /XII.30./ FM. rendelete szabályozza, mely az 1997. évi 121. számú Magyar Közlönyben jelent meg. Tekintettel arra, hogy a támogatás nagy érdeklődést válthat ki, ezért a lényegét megpróbálom nagyon lerövidítve /információs szintre/ kézre adni.

A támogatási rendszer célja a szektorsemmiség mellett az ágazat versenyképességének növelése oly módon, hogy nagy súlyt kapnak benne a költségcsökkentő elemek. Segíti a kezdő magánvállalkozásokat és ugyanakkor támogatja a különböző /beszerző,- értékesítő,- szolgáltató/ szövetkezetek alapítását.

A mintegy 118 milliárd forint támogatáshoz három jogcímen juthatnak hozzá a gazdálkodók.

1. / Piacrajutás támogatása	41 Mrd Ft.
2. / Agrártermelés költségeinek csökkentése	32 Mrd Ft.
3. / Mezőgazdasági beruházások	30 Mrd Ft.

1. Piacrajutás támogatása

Alapvetően a termelési és értékesítési költségek mérséklésére irányul. Szűkül a közvetlen exporttámogatás. Támogatásban részesülnek a növény és állategészségügyi szolgáltatások, valamint a hulladékmegegyezés. Nagyon nagy figyelmet fordít az alapvető agrártermékek árviszonyainak kiegyensúlyozására, a kereslet-kínálat összehangolására. Öt alapvető terméknél /étkezési búza, takarmány kukorica, vágómarha és sertés, tej /a garantált ár mellett irányarat alakítanak ki. A piaci zavarok levezetésére intervenciók alap áll rendelkezésre.

2. Az agrártermelés támogatása

E támogatási körbe a következő konstrukciók tartoznak:

- Az éven belüli hitelek 40% os támogatása.
- A gabonafélék után felvett 20 ezer Ft/ha hitelre kezességvállalás.
- Középlejratú tőkepótló hitel.
- Állattenyésztés támogatása: himivarú /bika, kan, kos, kecskébák/ tenyészállatok szaporítóanyag használat nőivarú tenyészállat fejlesztési célú támogatása.
- Biológiai alapok támogatása.
- Környezetkímélő vetésszerkezet kialakításának támogatása, /nagy magú hüvelyes növények termelése/.
- A szaktanácsadás támogatása.
- A földhasznosítás elősegítésének támogatása /0-17,00 AK/ha földminőség esetén/ földhaszonbérlet.
- A biztosítás díjának támogatása /35 %/.
- Szövetkezet, erdőbirtokossági társulat, valamint egyéb szervezetek megalakulásának támogatása / 80% /.
- Kezdő vállalkozók támogatása /30 %/ 35 év alatt.
- A mezőőri szolgálat támogatása /50 %/.
- Meliorációs és öntözésfejlesztési támogatások /táblásítás, mezei utak, átereszek stb./
- Erdővédelem és erdőgazdálkodási tevékenység támogatása.

3. Agrárgazdasági beruházások támogatása

- Új építési beruházások megvalósulásának, és a meglévő épületek átalakításának, felújításának támogatása.
- Szőlő-, gyümölcs és egyéb ültetvények telepítésének, továbbá a szőlőültetvények felújításának támogatása.
- Új mezőgazdasági gép lízingelésének támogatása.
- Szövetkezeti üzlet rész megvásárlásának támogatása.
- Kedvezőtlen adottságú térségek és a térségfejlesztési programok támogatása. A termőföld minőségi védelmének, hasznosításának támogatása.

Sajnos a rendelet terjedelmessége miatt e helyen csak a különféle támogatások felsorolására jutotta.

Akit a támogatás érdekel keresse fel a településen működő agrárkamara gazdajegyzőjét, aki fogadó óráján részletesebb felvilágosítást és segítséget nyújt a támogatásokkal kapcsolatban.

Gazdajegyző: Ruzskai János

☎ 06-30-503-312

Fogadóórák: Szerda 8-12 h - Tura PH

Márciusi teendők a házi kertben

A februárban elvetett paprika, paradicsom, karalábé és káposztafélék palántáit lomblevelük megjelenésekor tűzdeljük ki cserepekbe, tejföls pohárba, avagy ha mód van rá tápkockába. A palántanevelésre alkalmazott földkeverék összetétele biotermesztés esetén 10 literre számítva: 5 liter rosta

tált földé érett növényi eredetű komposzt, 1 liter folyami homok, 1 liter gypszint föld, 1 liter akáchumusz (akácfa-erdőből), 1 liter földdé vált juh-, vagy szarvasmarhatrágya, 1 liter alginit és fél liter zeolit, avagy zeovit (takarmányboltból).

Az áttűzdelt palántákat pár napig tartjuk 26-28 C°-os, világos, meleg helyen, hogy jól begyökeresedjenek. Ezt követően a hőmérséklet pár fokkal csökkenthető. Napi pár órással pótmegevilágítással (reggel és este) erősebb, fejlettebb palántát nyerhetünk.

Tartsuk szem előtt, hogy a palántanevelésnél is a megelőzés a legfontosabb növényvédelmi teendő. Ezért ügyeljünk arra, hogy a felhasználásra kerülő anyagok és eszközök is fertőzésmentesek legyenek. Az esetlegesen előforduló beteg növényeket a gyökerükkel áttetsző talajjal együtt távolítsuk el. Ezt követően végezzünk permetezést réztartalmú szerekkel, amelyek a biotermesztésben is engedélyezettek.

Március elején célszerű befejezni az alma, a körte, a birs-alma, a boggyógyümölcsűek és a szőlő metszését. A csont-hejasok metszését a rügypattanástól virágzásig terjedő időszakban végezzük el a baktériumos és gombás ágpusztulás kórokozóival történő fertőzés elkerülése érdekében.

Az őszibarack metszésére szenteljünk különös figyelmet. Lehetőség szerint a ceruzavastagságot elérő (vagy annál vastagabb) termővesszőket hagyjuk meg, egymástól 20-25 cm távolságra. A következő évi termővesszők kinevelése

céljából ezek között 2-3 rügyes ugarvesszőket is hagyjunk meg. A termővesszőket - a fa termőerejétől függően - 7-8 rügyes, vagy még ennél is nagyobb hosszúságúra vágjuk vissza. Tartsuk szem előtt, hogy kellő terhelés hiányában minden gyümölcsfaj (és a szőlő is) tűzrevalót termel. A fa tömegét növeli és úgy beürösödik, hogy a növényvédelmi tevékenységet is akadályozza.

Fagymentes, szélcsendes, száraz időben még rügyattanás előtt végezzük el feltétlen a télvégi lemosó permetezést, ha mód van rá 8-10 nap múlva megismételve, először réztartalmú szerrel (Rézoxi-klorid, Bordói lé), majd pedig Agrol plusszal, amely a biotermesztésben szintén engedélyezett szer. Ez igen jó hatásfokú a körtelevel bolha áttelelő képletei ellen is.

Tartsuk szem előtt, hogy réztartalmú szerekkel az őszibarack és az alma is csak pirosbimbós állapotukig permetezhető, mert azt követően perzselődnek. Ugyanakkor az őszibarack levélfodrosodása ellen még mindig a leghatásosabb szer. A permetlé készítéshez használjunk esővizet és a permetezést lemosásszerűen végezzük el, ne spóroljunk a permetlével! A kórokozók és kártevők túlnyomó részét pusztíthatjuk így el, s a fennmaradóval könnyebb lesz elbánni.

A hó elején végezzük el az egynyári virágok (petúnia, verbéna, agerátum, bársonyvirág, stb.) magvetését, s gyakori kisadagú, permetszerű öntözéssel és fóliatakarással biztosítsuk az egyenletes kelést és fejlődést.

Kedvező időjárás esetén, jól előkészített, tápanyaggal feltöltött ültetőgödörbe elültethetők a gyümölcsfacsemék, szőlőoltványok és örökzöldek. Az ültetést feltétlen kövesse alapos beiszapolás és megfelelő vastagságú talajtakarás, illetőleg a szőlőnél felkupaolás. Az örökzöldeket az erős napsütéstől deszkapalánkkal, nádpaddal, avagy azok hiányában bármilyen ruhaanyag karókra történő erősítésével védjük az első év folyamán.

Kedvező időjárás esetén a hó végén megkezdhető a kisebb fagyokat jól elviselő káposztafélék és a karalábé kiültetése. A karalábét ne ültessük mélyen, hogy a gyorsan felmelegedő felső talajréteg növekedést - serkentő hatását kihasználhassa. A sorok közé célszerű 2-3 cm átmérőjű hagymát ültetni zöldhagymának. Nagyon ajánlható ezúttal is a sorköztakarás.

A földieper termőterületét tisztítsuk meg a takaróanyagtól (amennyiben alkalmaztunk ilyet), továbbá távolítsuk el a betegségekkel megtámadott és elszíneződött leveleket. Ezt követően szórjunk ki m² - ként 3-4 dkg vegyes, de ne káliumklorid tartalmú műtrágyát, mert az gyilkolja az eper és a legtöbb kerti növény gyökérzetét! Csak kénsavas kálium tartalmú műtrágyát használjunk! A kiszórt műtrágyát gereblézzük be és alkalmazzunk itt is sorköztakarást és ha mód van rá fóliatakarást, amely primőr árú is képeसे biztosítani.

Ha a talaj fagyva kienged vethető a hónapos retek, a gyökérzöldek és a borsó, valamint a mák is. A salátát érdemesebb előnevelt palántaként kiültetni. A magvetések talaját ne engedjük kiszáradni. Kis adaggal gyakran öntözzünk.

A hó végén kiültethetjük szabadföldbe az előcsíráztatott burgonyagumókat. Ugyancsak a hó végén megkezdhető a szabadföldi termesztésre szánt uborka, dinnye, spárgatök

és cukkini palántáinak előnevelése (lehetőleg gyepkoc-kában).

Kedvező kitavaszosodás esetén sor kerülhet a rügyfakadás kori permetezések elvégzésére is. Ha időben a tűz alá vesszük a rügypikkelyek alatt éttelelő ellenséget nyert ügyünk lehet. A további fertőzés lehetőségét tőlünk telhetően minimálisra csökkentjük. Ellenkező esetben megismétlődhet az 1995. évi járványszerű fertőződés is, az ismert eredménnyel. Ne feledjük, hogy a legérzékenyebb része a növénynek a fiatal levél és fiatal hajtás. Ha ezek tönkremennek, avagy ellehetetlenülnek, úgy csak költségünk lesz, de hozamunk nem. Védjük meg tehát a fiatal leveleket, mert azok az értéket előállító termelő "munkások"! Nélkülük nincs élet ezen a földön!

Védekezzünk a gyümölcsfák és a szőlő gombabetegségei ellen a rendelkezésünkre álló szerekkel, hatástartalmuk figyelembevételével megismételve. A vegyszerek keverhetőségét figyelembe véve, védekezzünk egyúttal a szívó-, rágó kártevők ellen is már a kis levelek megjelenésének perceiben.

Cs. Nagy László

Hirdetmény

Értesítjük a lakosságot, hogy az
ebek veszétség elleni
kötelező védőoltása:

1998. március 14-én (szom) 8-11 h

március 16-án (hétfő) 8-10 h

március 17-én (kedd) 8-10 h

PÓTOLTÁS:

1998. április 7-én (kedd) 8-10 h

Az oltás helye: Tura PH udvara

Az oltás díja: 500.-Ft (helyszínen fizetni)

Minden 3 hónapnál idősebb eb oltása

kötelező. Elmulasztása 10.000.-Ft-ig

terjedő pénzbírsággal sújtható, ill. a

jegyző - kártalanítás nélkül - az eb

fájdalommentes kiirtását rendelheti el.

FELHÍVÁS!

Tura Nagyközség Jegyzője felhívja az ebtulajdonosok figyelmét, hogy 1998. FEBRUÁR 1-től kezdődően a község területén, FOLYAMATOSAN BEFOGÁSRA KERÜLNEK A KÖZTERÜLETEN KÖBORLÓ EBK. Kérjük az ebtartókat, hogy az ebeket tartsák zárt helyen, ill. közterületen felügyelettel, az esetleges félreértések végett.

Amennyiben egyéb okokból nem kívánja tovább tartani az ebét, és annak megfelelő gazdát nem tud találni, kérjük jelezze azt KÖLES PÉTER (Tura, Tabán út 39. sz. alatti) lakosnak. Tel.: 466-060.

SPORT SPORT SPORT SPORT

A TURAI KÖZSÉGI SPORT KLUB elnöksége ezúton szeretné megköszönni minden sportbarátnak az 1997. évi eredményes munkához nyújtott segítségét, támogatását.

Az év első elnökségi ülésén a különböző okokból aktív munkát nem vállaló tagok helyére új, agilis munkatársak kerültek megválasztásra Such Zoltán, Gólya István és Drégeli Miklós személyében. Such Zoltán feladata a szurkolókkal való kapcsolattartás, Gólya István és Drégeli Miklós munkája elsősorban az utánpótlás csapatok felügyelete, mivel ők gyermekeik által is érdekeltek az utánpótlás nevelésében.

A TKSZK elnöksége, a polgármester úr, valamint az önkormányzat Oktatási-, Kulturális-, és Sportbizottsága együttes erővel látott neki az utánpótlás-nevelés területén mutatkozó gondok megoldásának. Ennek eredménye, hogy Seszták Sándor igazgató úr támogatásával az iskolai DSK, valamint a TKSZK serdülő csapatainak irányítása 1998-tól LIPCSEI ZOLTÁN kezébe került. Az ifjúsági csapat irányítása Gólya István feladata, Lipcsei Zoltán és Ószi Csaba edzők segítségével. A férfi kézilabda csapatot immár sok éve Tóth István tartja össze.

A labdarúgó csapat által elért váratlan sikerek folytatása érdekében kemény alapozó munka folyt és folyik a bajnoki rajtig.

Előkészületi mérkőzéseken

az alábbi eredmények születtek:

Február	
7-e	Gyöngyöshalász (Heves m. I. o.) - Tura : 2-2
15-e	Iklad (Pest m. II. o.) - Tura : 1-3
22-e	Tura - Vácsemlászló (Pest m. II. o.) : 0-0
25-e	GEAC (Pest m. I. o.) - Tura : (még nincs)

Az előkészületi munkát segíti a február 28 - március 1-ig a ROLA KFT. által megrendezendő ROLA KUPA is, Bag, Hévízgyörk, Tura és Valkó részvételével. Május 1-én nemzetközi ifjúsági torna, a DUNA KUPA kerül Turán megrendezésre immár másodsor, melynek résztvevői a Pest megyei ifjúsági válogatott, valamint négy külföldi csapat. Az 1997/98. év tavaszi idényének mérkőzéseire és minden rendezvényünkre várjuk szurkolóinkat!

TKSZK elnöksége

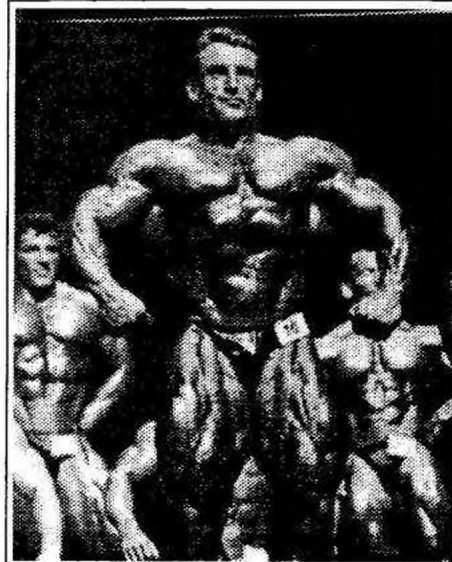
Soron következő labdarúgó mérkőzések:

Március 7.	14:30	Budakalász - Tura
Március 15.	14:30	Tura - Délegyháza
Március 22.	15:00	Tura - Fót
Március 28.	15:00	Gyömrő - Tura
Április 5.	16:30	Tura Vecsés
Április 12.	16:30	Dabas - Tura
Április 19.	17:00	Tura - Pilisvörösvár
Április 26.	17:00	Nagykátá - Tura
Május 3.	17:00	Tura - Kiskunlacháza
Május 10.	17:00	Pomáz - Tura
Május 17.	17:00	Tura - Cegléd
Május 24.	17:00	Bugyi - Tura
Május 31.	17:00	Tura - Wilker SE
Júniua 7.	17:00	Törökbálint - Tura
Június 14.	17:00	Tura - GEAC
Június 21.	17:00	Tápiószentmárton - Tura
Június 28.	17:00	Tura - Ráckeve

TESTÉPÍTÉS I.

TESTÉPÍTÉS

TESTÉPÍTÉS

Maga a sportág 1945-ben vált ismertté. 1946-ban Kanadában a Weider testvérek megalakítják az IFBB-t (International Federation of Body-Builders). Ez a szervezet a nemzetközi testépítő mozgalom elterjeszkedését, támogatását tűzte ki céljául az egész világon. Az évek során az IFBB 130 tagországot számláló nemzetközi sportszövetséggé nőtte ki magát, amivel tehát elkezdődtek az óriási versenyek. Egyre több helyen rendeztek amatőr és profi body-building versenyeket. A legkiemelkedőbb, amit a "bajnokok éjszakájának" is neveznek, a MR. OLYMPIA, ahol csak a világ legjobbjai szerepelhetnek.

A '70-es éveket az osztrák Arnold Schwarzenegger uralta, aki összesen hétszer omolhatott rajongói karjai közé. A '80-as évek hozták az újabb királyt, az atlantai Lee Haney személyében, aki nyolcszor vihette haza - híresnek egyáltalán nem nevezhető otthonába - a szobrot. A '90-es évek egyeduralmódója pedig a brit Dorian Yates (a fenti fotón látható), aki megszakítás nélkül hatodszorra is hazavihette a bajnoknak járó díjat.

Egyszóval, maga a sportág gyönyörű, a testépítés szó helyett a testszobrászat illik inkább rá. És, ami a legfantasztikusabb az egészben, hogy nincs életkorhoz kötve. Vagyis, egy harminc éves ember is lehet bajnok, mint pl. Vince Taylor, Frank Zane, Jim Morris (aki idén is megnyerte a hatvan év fölöttiek kategóriáját).

Ha valaki kedvet kapott ehhez a sportághoz és úgy gondolja, hogy komolyan szeretné csinálni, annak csak annyit tudok mondani: Jöjjön le a kondicionáló terembe, ott személyre szabott edzésprogramot írunk minden embernek.

Írta: Szénási Hátas István

SPORT

SPORT

HADIROKKANTAK FIGYELEM!

**A Hadirokkant Szövetség
minden hónap első hétfőjén
10-14 óráig
FOGADÓÓRÁT tart
a turai művelődési házban.
Következő alkalom: április 6.**

Tisztelettel kérjük, hogy **SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓJA** társadalmi szervezeteknek felhasználható 1 %-a kedvezményezettjének a Hadirokkant Szervezetek Működésének Támogatására Szolgáló Alapítványt nevezze meg.
Adószámunk: 1 8 0 3 8 2 7 5 - 0 - 0 1

PÁLINKAFŐZÉS

**Korszerű szeszfőzde
pálinka-bérfőzést vállal.
Szállításról szükség esetén
gondoskodunk.**

SZENTMÁRTONKÁTA,

Bacsó Béla u. 66.

☎ Tel.: 06-29-462-125

**Hirdetési és reklámlehetőség
a Turai Hírlapban:**

1/1 oldal: 6.000,- Ft
1/2 oldal: 3.000,- Ft
1/4 oldal: 1.500,- Ft
1/8 oldal: 750,- Ft

Hirdetésfelvétel:

Bartók Béla Művelődési Ház Tura

**Diesel Adagoló javítás és beállítás
Galgamenti Szövetkezet
Szolgáltató I. üzemága**

**Pásztor János /Tura, Iskola u. 63./
Lakás: 466-273; Galgamenti Szöv.: 466-019**

POSTAI HÍREK TURA

Hagyományos szolgáltatásainkon kívül, az alábbiak igénybevételével állunk ügyfeleink rendelkezésére:

• **Lakáskassza és OTP LTP**
előtakarékosági szerződés kötési ajánlatunk (Évi 30%-os állami támogatás, 6%-os kamathitel)

• **Biztosításkötés**
Kötelező gépjármű felelősségbiztosítás (Providencia, Hungária, Állami Biztosító), Európai utasbiztosítás, Életbiztosítás, Lakásbiztosítás (Házörző), Egészségbiztosítás (Egészségör)

• **Címzetlen nyomtatványok (szórólapok) felvétele**

Helyi egyéni vállalkozók, KFT-k, BT-k részére. Biztonságos, pontos kézbesítést vállaljuk.

• **Postafax, Bürofax felvétele, továbbítása**

- **Gépi toto-lotto, feladás**
- **Bélyegzőrendelés**
- **Névjegykártya készítés**

**Várjuk Tisztelt
Ügyfeleinket!**

A Turai Hírlap vásárlási helyei:

Nagyközségi Könyvtár, Posta, Plectér (Átsné), Takarékszövetkezet, Éllás Zoltán (Tura Petőfi tér 7.), Mini Presszó (Honvéd u.), Sláger ABC (Zsámboki út), GSZ Pékség, Napsugár Élelmiszerüzlet (Régi vásártér 15.)

Turai Hírlap - kulturális és közéleti havilap
Kiadja: Tura Nagyközség Polgármesteri Hivatala
Felelős kiadó: Tóth István polgármester
Szerkesztőbizottság:

Pásztor Szilvia, Seres Tünde, Takács Pál, Válóczy Ákos
8. évfolyam 1. szám - Nytsz.: BIBHF1567IP/91.
Levélcím: PH. 2194. Tura, Petőfi tér 1.;
B. B. Műv. Ház 2194 Tura, Bartók tér 3.
Készült: 600 példányban a RO-LA Kft. nyomdaüzemében
Valkón - Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor